

Co-funded by
the European Union

Αναγέννηση και Διαχείριση της αγροτικής κληρονομιάς.

Εγχειρίδιο για διαχειριστές και ενδιαφερόμενους φορείς

Η κουλτούρα ενός έθνους βρίσκεται στις καρδιές και την ψυχή των ανθρώπων του.

Mahatma Gandhi

From the Project *Re-Cultural Heritage – Reviving of cultural heritage: Social and Economic Empowerment of Rural Areas*

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education

Το εγχειρίδιο Αναγέννηση και Διαχείριση Αγροτικής Κληρονομιάς - Εγχειρίδιο για διαχειριστές και ενδιαφερόμενους φορείς δημιουργήθηκε χάρη στη συνεργασία της σύμπραξης που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου *Re-Cultural Heritage – Reviving of Culture Heritage: Social and Economic Empowerment of Rural Areas*. Επτά εταίροι του Έργου συνεισφέρουν σε αυτό το Εγχειρίδιο.

Εταίροι του έργου:

FUNDACIÓN SANTA MARÍA DE ALBARRACÍN from Spain

İNOVASYON GİRİŞİMCİLİK EŞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEŞİ from Turkey

Cooperativa sociale GLOCAL FACTORY from Italy

Gestión Estratégica e Innovación from Spain

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI from Slovakia

ENALLAKTIKI KAINOTOMA ANAPTYXI ASTIKI MI KERDOSKOPIKI ETAIREIA from Greece

VIENNA ASSOCIATION OF EDUCATION VOLUNTEERS from Austria

Το παρών έργο έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ιστοσελίδα του έργου: <https://www.re-culturalheritage.eu/>

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια [Creative Commons ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ 4.0 ΔΙΕΘΝΕΣ](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

igea

AID

ALTERNATIVE
INNOVATIVE
DEVELOPMENT

FUNDACIÓN SANTA MARÍA DE ALBARRACÍN

VAEV

GLOCAL FACTORY

GEINNOVA

umb

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

- Σκοπός του εγχειριδίου
- Στόχοι
- Η σημασία της “Αγροτικής Κληρονομιάς”
- Οδηγός για το εγχειρίδιο

Στρατηγικές με σκοπό την αναβίωση της Αγροτικής Κληρονομιάς

- Θεσμικές εξουσίες και τοπικά ενδιαφερόμενοι φορείς**
Ο κήπος της Záhřada – Κέντρο Ανεξάρτητου Πολιτισμού
Συμμετοχική μετατροπή των ιστορικών συστημάτων άρδευσης σε πολιτισμικές διαδρομές.
- Οικονομικοί Πόροι**
Το Σύμφωνο του Römerland Carnuntum
Το δικό σου αμπέλι, το δικό σου κρασί
- Βιώσιμος τουρισμός**
Η διαχείριση της λίμνης Bohinj
Βιώσιμα αξιοθέατα και βιομηχανίες κρασιού
- Ψηφιοποίηση και επικοινωνία**
Εικονική ανακατασκευή
Ψηφιακό Μουσείο Μεσογειακής Δίαιτας
Η εμπειρία του κέντρου ικανοτήτων NEMECH

Μέτρα για την αναζωογόνηση της οικονομικής-πολιτιστικής ελκυστικότητας των αγροτικών προορισμών

- Υλική κληρονομιά**
Μαθήματα αποκατάστασης από το Santa María de Albarracín Foundation
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς από το Santa María de Albarracín Foundation
- Άυλη κληρονομιά**
Το καλλιεργητικό έργο για τη μαστίχα
Πανηγύρι (Πανηγύρια στο πληθυντικό)

Συμπεράσματα

- Επιτυχημένοι οδηγοί
- Αποτελέσματα και μελλοντικές προοπτικές
- Χάρτης

Πηγές

- Σιτογραφία
- Βιβλιογραφία
- Περισσότερες καλές πρακτικές

Κεφάλαιο I

Εισαγωγή

Σκοπός του εγχειριδίου

Με τη συνέχιση της Πανδημίας του Covid-19, οι αστικές, και πάνω απ'όλα οι προάστιες πράσινες περιοχές σταμάτησαν να αποτελούν οδό διαφυγής για μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού. Ήρθε η ώρα να αναθεωρήσουμε αυτές τις περιοχές με κοινωνικούς, πολιτισμικούς και οικονομικής προοπτικής όρους – απασχόληση – στην οποία αξίζει να επενδύσουμε με νέες στρατηγικές ανταγωνιστικότητας, ενίσχυσης του πολιτισμού και συμμετοχής της κοινότητας.

Ο τουρισμός είναι ένας από τους βασικούς τομείς του Ευρωπαϊκού οικονομικού συστήματος. Έχει μεγάλο αντίκτυπο στην ανάπτυξη περιοχών και στα μοντέλα καινοτομίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η κρίσιμη κατάσταση της πανδημίας που θορύβησε ολόκληρο τον παγκόσμιο πληθυσμό τους πρώτους μήνες του 2020, είχε σοβαρές επιπτώσεις σε ολόκληρο το Ευρωπαϊκό τουριστικό σύστημα. Χτυπώντας τις μεγάλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, ανέδειξε περαιτέρω τις κοινωνικές, οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες των αγροτικών περιοχών. Τα χωριά αυτά αποτελούν σύμβολο ήσσοнос σημασίας αλλά διαδεδομένης ιστορικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς. Το **Re-Cultural Heritage Project** επιδιώκει να βελτιώσει τη συνοχή των τοπικών κοινωνιών μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που υποστηρίζουν την προσωπική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, των πολιτών και των μειονοτήτων προς την απασχόληση και την ένταξη στην αγορά εργασίας. Σκοπός είναι να οικοδομηθεί μια στρατηγική οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης, που να συνδέεται με τον ποιοτικό τουρισμό και να τονιστεί ο ρόλος που διαδραματίζει η σωστή εκτίμηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στην οικονομική περιφερειακή ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο του έργου Re-Cultural Heritage, "Αναγέννηση και Διαχείριση της πολιτιστικής Κληρονομιάς εγχειρίδιο για διαχειριστές και ενδιαφερόμενους φορείς" (από εδώ και στο εξής "Εγχειρίδιο") παρουσιάζονται καινοτόμες στρατηγικές και μέτρα για την αναγέννηση των αγροτικών περιοχών, και την ίδια στιγμή περιεχόμενα πολιτιστικών αξιών. Μέσω έρευνας για καλές πρακτικές στην Ευρώπη **οι διαχειριστές του εγχειριδίου κατόρθωσαν να αναδείξουν τις ακόλουθες ανάγκες:**

- 1- Η αυξανόμενη εγκατάλειψη των αγροτικών περιοχών, που προκαλείται από την αστικοποίηση και την **έλλειψη ευκαιριών εργασίας**, ειδικά στις νέες γενιές.

2- Η ανάγκη να ενταχθούν οι μειονότητες στο οικονομικό σύστημα μέσω δραστηριοτήτων κατάρτισης, προκειμένου να έχουν **πρόσβαση στην απασχόληση και την αλληλεπίδραση σε κοινωνικό επίπεδο**

3- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με καινοτόμους και σύγχρονους όρους για τη δημιουργία μιας **βιώσιμης τοπικής οικονομίας**

4- **Εκπαίδευση ενηλίκων** στο πεδίο της αποκατάστασης της ιστορικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς με σκοπό τη δημιουργία **νέων θέσεων εργασίας**.

Στόχος

Στόχος του εγχειριδίου είναι να προσφέρει στους **τοπικούς διαχειριστές** ένα πολύπλευρο εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με τους τρόπους διεκδίκησης της διαδικασίας την αναγέννησης αγροτικών περιοχών, βασισμένο στην αξιοποίηση πολιτιστικού και δημιουργικού δυναμικού της επικράτειας. Το παρών Εγχειρίδιο απευθύνεται επίσης σε **νέους, τοπικούς φορείς και κοινότητες** που ζουν σε αυτές τις αγροτικές περιοχές ή θέλουν να εργαστούν στον τομέα της πολιτιστικής εκπαίδευσης, προκειμένου να ενεργοποιηθούν προγράμματα κατάρτισης εναλλάσσοντας τη κατάρτιση με την παραγωγική εργασία. Με αυτόν τον τρόπο, η ομάδα στόχος - συμμετέχει στην ανάκαμψη και αξιοποίηση του αστικού συστήματος και της κληρονομιάς του.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να συμπεριληφθούν οι μειονότητες στο οικονομικό σύστημα, το Εγχειρίδιο εστιάζει στην ανάλυση καλών πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς, όπου οι λιγότερο ευνοημένες ομάδες λαμβάνονται υπόψη μέσω της υποστήριξης για πρόσβαση στη διαδικασία αναγέννησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και στον κόσμο των πολιτιστικών οικονομιών.

Η σημασία της “Αγροτικής κληρονομιάς”

Οι αγροτικές περιοχές διακρίνονται από την **απτή πτυχή τους**: τα παλιά και ιστορικά κτίρια, τα ερείπια, οι αρχαιολογικοί χώροι, οι φυσικές περιοχές και τα πολιτιστικά τοπία. Ορισμένες εθνικές νομοθεσίες αναφέρονται σε «φυσικές ομορφιές». Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Τοπίου (Συμβούλιο της Ευρώπης 2000) ορίζει τα «τοπία» ως ένα ορισμένο μέρος της επικράτειας, όπως το αντιλαμβάνεται ο λαός, ο χαρακτήρας του οποίου πηγάζει από τη δράση φυσικών ή/και ανθρώπινων παραγόντων και τις αλληλεπιδράσεις τους. Ως εκ τούτου, οι πολιτιστικές και αγροτικές περιοχές, είναι επίσης σχετικές ως κληρονομιά **άυλων αξιών**. Πρόκειται για παραδόσεις όπως οι τέχνες, η μουσική, οι παραδοσιακοί χοροί, αλλά και χρήσεις που σχετίζονται με τον κόσμο της εργασίας, όπως γεωργικές τεχνικές, που συχνά είχαν θετικές επιπτώσεις στην πτυχή και τα χαρακτηριστικά του τοπίου.

Οι παραδόσεις αυτές, κάποιες από τις οποίες σχετίζονται με την αποκατάσταση παλαιών κτιρίων, έχουν μεταφερθεί από γενιά σε γενιά για αιώνες, ωστόσο σήμερα κινδυνεύουν να χαθούν. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού έχει εγκαταλείψει τις περιοχές αυτές πηγαίνοντας στα μεγάλα αστικά κέντρα, καθώς επίσης ο νέος πληθυσμός δεν δείχνει και μεγάλο ενδιαφέρον για να μείνει. Είναι σημαντικό

να ξαναγίνουν ελκυστικές οι περιοχές αυτές, έχοντας κατά νου την ανάμειξη των τοπικών κοινωνιών – μέσω καινούργιων και ευεργετικών πολιτικών για αυτές - στις διαδικασίες αναπροσαρμογής της αξίας και η κληρονομιά αποτελούν σημαντική ευκαιρία.

Οδηγός για το Εγχειρίδιο

Το Εγχειρίδιο, μέσω των Κεφαλαίων 2 και 3, παρέχει μία επισκόπηση καλών πρακτικών για την αναγέννηση της αγροτικής κληρονομιάς και των οικονομικών προοπτικών στην Ευρώπη. Η παρακάτω λίστα περιέχει σημαντικούς παράγοντες για την αναγέννηση της αγροτικής κληρονομιάς: Ινστιτούτα και τοπικά ενδιαφερόμενα μέλη, οικονομικές πηγές εσόδων, βιώσιμος τουρισμός, ψηφιοποίηση και επικοινωνία, και μέτρα για να αναζωογονηθεί η υλική και άυλη κληρονομιά. Επομένως, οι μελέτες περιπτώσεις που έχουν επιλεγεί έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά.

In this area, private entities, such as foundations, as well as local communities and other territorial stakeholders play an important role. Στο παράδειγμα των μελετών περίπτωσης που παρουσιάστηκαν, αναδύονται κατάλληλες στρατηγικές, προκειμένου να αναπτυχθεί η πολιτιστική, φυσική και δημιουργική δυνατότητα για την τοπική ανάπτυξη. Όπως δείχνει και το **2^ο Κεφάλαιο**, οι στρατηγικές είναι πολιτικές, τακτικές και τρόποι λειτουργίας όπου θα πρέπει, πρώτα απ'όλα να υιοθετήσουν τόσο οι δημόσιες διοικήσεις, όσο και τα ερευνητικά κέντρα. Ομοίως, συγκεκριμένα μέτρα που έχουν ήδη εφαρμοστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορούν να μεταφερθούν στα αγροτικά πρότυπα, την υλική και άυλη κληρονομιά και να χρησιμοποιηθούν ως πυρήνας για την αγροτική ανάπτυξη και ελκυστικότητα. Ειδικότερα, τα μέτρα που περιέχονται στο **3^ο Κεφάλαιο** συνίστανται σε εκείνες τις πιο συγκεκριμένες ενέργειες που στοχεύουν στην αναζωογόνηση της υλικής ή άυλης αγροτικής κληρονομιάς. Στη περιοχή αυτή, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, ιδιωτικοί φορείς, όπως ιδρύματα, καθώς επίσης και τοπικές κοινότητες και τοπικά ενδιαφερόμενοι παράγοντες.

Οι επιλεγμένες στρατηγικές και τα επιλεγμένα μέτρα ακολουθούν μία **συγκεκριμένη δομή** προκειμένου να γίνουν κατανοητά, φιλικά προς ανάγνωση και με εκπαιδευτικό όφελος.

Slovakia, Banská Bystrica, 2010-2022

LINK TO OTHER CHAPTERS

Financial resources
Intangible heritage

Κάθε περίπτωση περιέχει **γεωγραφικές και χρονικές βιβλιογραφικές αναφορές, links σε άλλες μελέτες περίπτωσης και κωδικούς QR.**

Θα προσδιορίζονται άμεσοι και έμμεσοι στόχοι έτσι ώστε να απευθύνονται στον αναγνώστη στις περιπτώσεις που τον ενδιαφέρουν.

TARGETS	Local administrators	Rural, cultural, tourist, educational sectors	Scholars and professionals	Stakeholders & Communities	Less included subjects
DIRECT		x	x	x	x
INDIRECT	x				

Οι στρατηγικές και τα μέτρα περιγράφονται και αναλύονται από διαφορετικές οπτικές: λόγος για πρωτοβουλία, στόχοι, το είδος της δράσης, με **ιδιαίτερη προσοχή στις δράσεις για ένταξη**, οι εμπλεκόμενοι στόχοι, οι παράγοντες επιρροής και τα αποτελέσματα της πρωτοβουλίας. Ακολουθεί μια **σύντομη σύνοψη** προκειμένου να προσδιοριστεί η βασική δομή της πρωτοβουλίας, που έχει ως τελικό στόχο να μπορεί να μεταφερθεί και να παίξει σε άλλα αγροτικά περιβάλλοντα.

BEST PRACTICE IN BULLETS POINTS

MULTISOURCE FINANCING BASED ON THE PROJECT ACTIVITIES WITH EFFICIENCY GAINS:

- Volunteering is a key force to move forward;
- Well-established cooperation of different stakeholders;

INCREASED EQUITY AND FAIRNESS:

- The target group of the initiative involved minorities

ACTIONS FOR INCLUSION

The success of Záhřada is based on the well-established cooperation with the Municipal Theater - Divadlo z Pasážě (Theatre from the Passage) engaging the disable people. The theater does not have own space for performances, so Záhřada provides them their own premises and other necessary support for organizing performances. The main offer of Záhřada is an organization of special oriented events aimed at marginal groups (PRIDE BB, beneficial concert for the supporting the partner city in Ukraine, and other).

Κεφάλαιο II

Στρατηγικές με σκοπό την αναβίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Οι στρατηγικές είναι πολιτικές, τακτικές και τρόποι λειτουργίας που θα πρέπει πρώτα απ' όλα να υιοθετήσουν ή/και να υποστηρίξουν οι δημόσιες διοικήσεις και τα ερευνητικά κέντρα

Taller
reconstruido
campodebelchite.info

EXPOSICIÓN: RECONSTRUCCIÓN VIRTUAL LA PLAZA NUEVA DE BELCHITE VIEJO

8, 9, 14 y 15 DE DICIEMBRE
de 11:30 a 13:30 y de 18:00 a 20:00

7 y 13 DE DICIEMBRE
de 18:00 a 20:00

TALLER MESA REDONDA
Sábado 7 de diciembre a las 17:00

CONFERENCIA PRESENTACIÓN
Sábado 7 de diciembre a las 18:30

SALA DE EXPOSICIONES BELIA
Plaza del Ayuntamiento, Belchite

Αφίσα εικονικής κατασκευής του Plaza Nueva of Belchite Viejo from campodebelchite.info
<https://campodebelchite.info/exposicion-reconstruccion-virtual/>

a. Θεσμικές εξουσίες και τοπικά ενδιαφερόμενη φορείς.

Ο κήπος της Záhřada – Κέντρο Ανεξάρτητου Πολιτισμού

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Rural, cultural, tourist, educational sectors	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ		x	x	x	x
ΕΜΜΕΣΟΙ	x				

Σλοβακία, Banská Bystrica, 2010-2022

Το Záhřada (Ο κήπος) – the Independent Culture Centre (ICC) ιδρύθηκε επίσημα από ενεργούς πολίτες και καλλιτέχνες στην Μπάνσκα

Μπίστριτσα ως μοναδικό πολιτιστικό και κοινοτικό σημείο, το 2010. Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που πρωτοπήρξε ως μια άτυπη κοινότητα καλλιτεχνών, πολιτιστικών διαχειριστών και εθελοντών. Το κύριο χαρακτηριστικό του κέντρου είναι ένα κήπος με φρούτα, που χρησιμεύει ως τόπος για συναντήσεις και για πάρκο για το κοινό, για συναυλίες ή εκθέσεις. Οι εγκαταστάσεις, όπου βρίσκεται το Záhřada, πέρασαν από διάφορες φάσεις ανακατασκευής, τις οποίες διαχειρίστηκαν ως επί το πλείστον εθελοντές και υποστηρίζονται οικονομικά μέσω δωρεών, crowdfunding, αλλά και οικονομικής υποστήριξης από τα νορβηγικά ταμεία. Οι χώροι που βρίσκονται στο ιστορικό κέντρο χρησιμεύουν ως ένα πολυλειτουργικό στούντιο θεάτρου με ανοιχτή δραματουργία, καθώς και ως ζώνη χαλάρωσης. Το Πολιτιστικό Κέντρο Záhřada είναι σήμερα ένας πλήρως εδραιωμένος οργανισμός στη Σλοβακία και στο εξωτερικό, καθώς και συνιδρυτικό μέλος της ένωσης Antena – Δίκτυο για Ανεξάρτητο Πολιτισμό στη Σλοβακία. Διοικείται από επαγγελματική ομάδα εργασίας (6-10 άτομα).

Κύριος σκοπός του Záhřada είναι να πραγματοποιεί εκπαιδευτικές, δημιουργικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες με σκοπό να υποστηρίξει τη Δημοκρατία, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τα δικαιώματα περιθωριοποιημένων κοινωνικών ομάδων, τον αγώνα ενάντια στο εξτρεμισμό ή άλλα αρνητικά στερεότυπα στην κοινωνία. Είναι μια από τις βασικές πρωτοβουλίες εταιρών για το ανθρώπινο φόρουμ. Παρέχει χώρο για σύγχρονη τέχνη με τη μορφή θεατρικών και χορευτικών παραστάσεων, συναυλιών, φεστιβάλ και εκθέσεων, καθώς και τη δική του καλλιτεχνική παραγωγή και εκπαίδευση. Το τμήμα του κέντρου είναι ένα καφέ, αποτελώντας μερική πηγή εσόδων.

Εκτός από τις δημιουργικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, το Záhřada είναι ένα νησί θετικής παρέκκλισης και μια πλατφόρμα για πολλές εκδηλώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον πολιτικό ακτιβισμό. Είναι επίσης η έδρα του Δημοτικού Θεάτρου - Divadlo z Pasáže (Θέατρο από το πέρασμα), το οποίο ιδρύθηκε το 1995 ως το μοναδικό επαγγελματικό κοινοτικό θέατρο στη Σλοβακία που εργάζεται με άτομα με ειδικές ανάγκες. Επίσης, υπάρχουν συνεργασίες με άλλες περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες όπως οι πρόσφυγες, άτομα με αδύναμο κοινωνικό υπόβαθρο ή άτομα από

την LGBTQI+ κοινότητα, άτομα με διαφορετική θρησκεία ή εθνικότητα. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται επίσης στις εκδηλώσεις με επίκεντρο τα παιδιά και τις οικογένειες για την υποστήριξη της κοινοτικής αλληλεγγύης και αυτοπραγμάτωσης.

Στη διάρκεια των 12 χρόνων που υπάρχει, το κέντρο Záhřada διοργάνωσε περισσότερα από 1800 εκδηλώσεις, φιλοξενώντας περισσότερους από 40 καλλιτέχνες και συν – παραγωγές. Οι παροχές του Záhřada είναι ποικίλες. Περιλαμβάνει χορό, θέατρο, ηλεκτρονική μουσική, μουσικές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις για παιδιά, stand-up comedy, workshops, ομιλίες, κ.ά. Μεταξύ των δημοφιλών δραστηριοτήτων ανήκει επίσης η οργάνωση τοπικής αγοράς χειροποίητου εμπορίου, που υποστηρίζει τους τοπικούς δημιουργικούς παραγωγούς ή οι εκδηλώσεις SWAP με στόχο την ανταλλαγή ρούχων ή φυτών μόδας, κουίζ παμπ κ.λπ. Οι δραστηριότητες του Záhřada χρηματοδοτούνται κυρίως από τα έργα (Erasmus +, Σλοβακικό Συμβούλιο Τεχνών-Νορβηγικά κεφάλαια, Ταμεία Visegrad, κ.λπ.), επομένως η βιωσιμότητα της βασίζεται στη χρηματοδότηση πολλών πηγών αλλά και στον εθελοντισμό.

Στους βασικούς τομείς που επηρεάζουν την ανάπτυξη του Záhřada ανήκει μία δυναμική **πρωτοβουλία από τα κάτω**, η ανάγκη να υπερασπιστεί τα συμφέροντα μίας δημοκρατικής κοινωνίας, ειδικότερα των καλλιτεχνών και των περιθωριοποιημένων κοινωνικών ομάδων. Σε αυτή τη διαδικασία κυρίαρχο ρόλο παίζει το κοινωνικό κεφάλαιο ως μοχλός αυτής της πρωτοβουλίας, η οποία είναι πλέον πλήρως αποδεκτή από την τοπική αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ και την κρατική διοίκηση. Λόγω των περιορισμένων χρηματοοικονομικών πηγών το Záhřada, υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την οικονομική αποτελεσματικότητα. Το Záhřada είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα πώς να γίνει ένας ακμάζων πολιτιστικός (αλλά όχι μόνο) θεσμός, με βάση τις εθελοντικές δραστηριότητες και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από πολιτιστικούς διαχειριστές και καλλιτέχνες. Έχει ισχυρή θέση ως εταίρος σε δραστηριότητες τοπικής ανάπτυξης καθώς και ως εκπρόσωπος της ίδιας της κοινότητας.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Πηγές εσοδών
Άυλη Κληρονομιά

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Η επιτυχία του Záhřada βασίζεται στην καλά δομημένη συνεργασία με το Δημοτικό Θέατρο - Divadlo z Pasáže (Theatre from the Passage) η οποία είναι ευχάριστη και για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Το θέατρο δεν έχει το δικό του χώρο για παραστάσεις, επομένως το Záhřada παρέχει τόσο τον χώρο, όσο και όποια άλλη ανάγκαια υποστήριξη για την οργάνωση παραστάσεων. Η κύρια πρόταση του Záhřada είναι ένας οργανισμός με ειδικού προσανατολισμού εκδηλώσεις που στοχεύει στις περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες (PRIDE BB, συναυλίες

για την υποστήριξη της εταιρού πόλης στην Ουκρανία, κ.ά).

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΠΗΓΕΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

- Ο εθελοντισμός αποτελεί κλειδί για να συνεχίσουμε
- Καλά εδραιωμένη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μελών

ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ:

- η ομάδα στόχος της πρωτοβουλίας αφορούσε μειονότητες

Záhřada (<https://www.zahradacnk.sk/zahrada>) Foto: Hamza Makhchoune

Παράσταση: *Much More than nothing (Mesa) fofo* Ján Chmelík

Συμμετοχική συζήτηση σχετικά με τα ιστορικά συστήματα άρδευσης σε πολιτιστικές διαδρομές

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x	x	x	x
ΕΜΜΕΣΟΙ					

Ισπανία, Altiplano de Granada, 2017 - 2024

Το Altiplano βρίσκεται στα βόρεια της επαρχίας της Γρανάδα, νοτιοανατολικά της Ισπανίας. Είναι μια επίπεδη περιοχή, με φτωχά εδάφη και ακραίο κλίμα

λόγω του υψομέτρου, της ηπειρωτικής επιρροής και της παρουσίας γύρω βουνών. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνέβαλαν στη δημιουργία ενός μοναδικού τοπίου που χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακές κακοτοπιές, όπου η ιστορική σχέση μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος έχει δημιουργήσει ισορροπίες που βασίζονται στη βιώσιμη χρήση των πόρων, ιδιαίτερα του νερού και του εδάφους. Αυτό, σύμβαλε στη δημιουργία παραδοσιακών και ιστορικών συστημάτων ποτίσματος, τα οποία δημιουργούν αληθινές πανέμορφες οάσεις με πολυάριθμες πολιτιστικές και περιβαλλοντικές αξίες. Οι κατασκευές αυτές χρονολογούνται από το Μεσαίωνα, κατά την ισλαμική περίοδο. Τα τελευταία πέννηνα χρόνια, στην Ισπανία, η μοντερνοποίηση της γεωργίας, η έξοδος του αγροτικού πληθυσμού και οι δημόσιες πολιτικές έχουν αλλάξει τους τρόπους με τους οποίους οι αγρότες χρησιμοποιούν το νερό για να αρδεύσουν. Η εγκατάλειψη της παραδοσιακής άρδευσης και των αναβαθμών έχει υποβαθμίσει τη γη, το έδαφος και τη βιοποικιλότητα. Αυτό επιδεινώθηκε περαιτέρω από τα ολοένα και συχνότερα ακραία μετεωρολογικά

γεγονότα και την εσφαλμένη αντίληψη του εκσυγχρονισμού αυτών των συστημάτων σύμφωνα με τους κανόνες των συμβατικών βιομηχανοποιημένων συστημάτων. Εκτός από την εξαιρετικά πολύτιμη περιβαλλοντική τους αξία, τα συστήματα άρδευσης έχουν ιστορική και πολιτιστική αξία.

Ως εκ τούτου, οι λόγοι για την πρωτοβουλία των δύο ευρωπαϊκών προγραμμάτων (έχουν ήδη υλοποιηθεί το Η2020 έργο REACH καθώς και είναι υπό υλοποίηση Η2020 έργο INCULTUM) μαζί με τοπικές πρωτοβουλίες, είναι η μετατροπή **μερικών από τα υπάρχοντα μονοπάτια συνεχόμενα με τα αρδευτικά κανάλια και την όαση σε πολιτιστικές διαδρομές μεγάλης ελκυστικότητας, όσον αφορά το τοπίο και τις πολιτιστικές και περιβαλλοντικές αξίες. Ο πρωταρχικός στόχος πίσω από αυτές τις διαδρομές είναι η σύνδεσή τους με την αγροτική τοπική παραγωγή, την αγροτική κληρονομιά, τις παραδοσιακές πρακτικές και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος.**

Ο κρίσιμος παράγοντας που επηρέασε τη μετατροπή των ιστορικών συστημάτων άρδευσης σε πολιτιστικές διαδρομές είναι η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης, η συμμετοχική-συνεργατική προσέγγιση αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την επίτευξη της βιωσιμότητας και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η συγκεκριμένη

έννοια της τουριστικής ανάπτυξης που βασίζεται στη συμμετοχή, ο τουρισμός με βάση την κοινότητα δημιουργεί οφέλη για τους κατοίκους στον αναπτυσσόμενο κόσμο, επιτρέποντας στους τουρίστες να επισκεφθούν αυτές τις κοινότητες και να μάθουν για το τοπικό τους περιβάλλον, τον πολιτισμό, τις συνήθειές τους και τη φυσική ή πολιτιστική κληρονομιά (Kiss, 2004; Lucchetti Font, 2013). Τα ενδιαφερόμενα μέλη, τόσο από τη πλευρά της προσφοράς όσο και της ζήτησης, πρέπει να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν βιώσιμες αρχές τουριστικής ανάπτυξης, επειδή βοηθάει στη διάσωση αυθεντικών τουριστικών προορισμών για τις μελλοντικές γενιές. (Albornoz-Mendoza, Mainar-Causapé 2019). Οι αρχές αυτές εφαρμόζονται στο Altiplano de Granada, καθώς οι τοπικές κοινότητες άρδευσης διαχειρίζονται τα συστήματα. Οι αγρότες είναι οι ιδιοκτήτες και οι ειδικοί των καναλιών, των αγροτικών χώρων, των παραδοσιακών πρακτικών και των αξιών τους. Η συμμετοχική προσέγγιση και ο ρόλος της αίσθησης της ιδιοκτησίας θα τους προσφέρει ηγετικό ρόλο στην πρόταση, την κατασκευή και τη διαχείριση των διαδρομών, έτσι ώστε να διατηρήσουν τον έλεγχο και την αυτονομία και τα οφέλη θα επιστρέψουν απευθείας στις τοπικές κοινωνίες, δημιουργώντας έτσι θετικές επιπτώσεις. Η εφαρμογή **πρωτοβουλιών συνδιακυβέρνησης** είχε άμεσα αποτελέσματα στην ενίσχυση της ελαστικότητας της κληρονομιάς,

αυξάνοντας την ικανότητά να αντιμετωπίζει τις τρέχουσες προκλήσεις, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την παγκόσμια και την κλιματική αλλαγή (πηγή και για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε: Civantos et al., 2020). Οι εμπλεκόμενοι φορείς περιλαμβάνουν δήμους στους οποίους βρίσκονται συστήματα άρδευσης, αγρότες, δημόσιους φορείς (κυρίως δημοτικές υπηρεσίες), ντόπιους, εθελοντικούς συλλόγους και επαγγελματίες (π.χ. αρχαιολόγους, ειδικούς διαχείρισης νερού, ξεναγούς κ.λπ.).

Η εφαρμογή αυτής της συμμετοχικής συζήτησης για τα ιστορικά συστήματα άρδευσης οδηγεί στη δημιουργία νέων πολιτιστικών δρόμων. Η **συμμετοχική προσέγγιση** που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη μελέτη περίπτωσης οδήγησε στη απόμηση μοναδικών γνώσεων για τη δημιουργία πολιτισμικών οδών μεγάλης περιβαλλοντικής αξίας σε αστικές περιοχές και αύξησε την αποτελεσματικότητα της λύσης που προτάθηκε καθώς και της ικανοποίησης των εμπλεκόμενων μελών και των ομάδων - στόχων. Η ανταπόκριση των δημόσιων οργανισμών και των ιδιωτών στις ανάγκες του πολίτη μέσω της δυνατότητας της ενεργού συμμετοχής τους και της άμεσης λήψης αποφάσεων για τα κανάλια άρδευσης ενισχύουν την ευημερία που δημιουργείται εντός των κοινοτήτων του Altiplano de Granada.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Συμπερίληψη κοινοτήτων όπου παραδοσιακές πρακτικές και γνώσεις εγκαταλείπονται. Η συμπερίληψη των δημοτικών φορέων και των φορέων χάραξης πολιτικής οδηγεί στη διατήρηση και τη βελτίωση της αγροτικής κληρονομιάς. Σεβόμενος την ανάγκη οργάνωσης της χάραξης πολιτικής για οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, η διατήρηση της παραγωγικής δραστηριότητας διατηρεί τα τοπία, καθώς και τις πολιτιστικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές αξίες. Η παρέμβαση και η διαμεσολάβηση γίνονται το επίκεντρο της υπέρβασης κοινωνικών συγκρούσεων και οδηγούν σε κοινωνική ενδυνάμωση, βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και πολιτιστική και κοινωνική αναγνώριση.

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Το κεντρικό σημείο είναι η εστίαση στις τοπικές κοινότητες.
- Η πολιτισμική Κληρονομιά γίνεται αντιληπτή ως ένα εργαλείο για κοινωνική αλληλεπίδραση με σημαντικό αποτέλεσμα λαμβάνοντας υπόψη διάφορα κοινωνικοπολιτικά, οικονομικά και οικολογικά υψηλά διακυβεύματα. Η πολιτισμική Κληρονομιά γίνεται αντιληπτή ως ένα εργαλείο για κοινωνική αλληλεπίδραση με σημαντικό αποτέλεσμα.
- Η Πολιτισμική Κληρονομιά έχει ως στόχο να βελτιώσει τη καθημερινότητα των ατόμων μέσω της ενδυνάμωσής τους και προσπαθώντας να πείσει τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές διαχείρισης να λάβουν υπόψη αυτές τις αστικές περιοχές, δίνοντας στις κοινότητές τους βήμα προκειμένου να ακουστούν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, από τη κυβέρνηση και τους φορείς χάραξης πολιτικής.

Το παράδειγμα του τοπίου στο Altiplano de Granada, δήμος Benamaurel

Το παράδειγμα του τοπίου στο Altiplano de Granada, Δήμος του Castril

b. Οικονομικοί πόροι

Το σύμφωνο του Römerland Carnuntum

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικός διοικητής	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερα περιλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x			x	
ΕΜΜΕΣΟΙ		x	x		

Αυστρία, περιοχή Römerland Carnuntum, 2019

Ανάμεσα στη Βιέννη και την Μπρατισλάβα, η περιοχή Römerland Carnuntum διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που χρονολογείται από τη ρωμαϊκή εποχή. Μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες περιφέρειες της Ευρώπης, οι 30 δήμοι της έρχονται αντιμέτωποι με ανταγωνιστικά συμφέροντα όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη και την πολιτιστική διατήρηση. Αρχιτεκτονικά, η περιοχή βρίσκεται αντιμέτωπη αφενός με τη μεγάλη πίεση χρήσης γης που προκύπτει από την ανάπτυξη οικισμών, βιομηχανιών και υπηρεσιών. από την άλλη, η ανάπτυξη μιας κουλτούρας σχεδιασμού και οικοδόμησης που εξετάζει και διατηρεί τα πολιτιστικά της τοπία.

Το Σύμφωνο του Römerland Carnuntum, υπογεγραμμένο από 30 τοπικούς δημάρχους, ζητεί διαδημοτική δέσμευση, για κοινό και προσεκτικό σχεδιασμό καθώς και για την υλοποίηση αρχιτεκτονικών δραστηριοτήτων. Οι κύριοι εταίροι που συμπεριλαμβάνονται στη διαχείριση του έργου είναι το Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Βιέννης και το Regional Development Association Römerland Carnuntum. Βασισμένο πάνω σε εννιά αξίες, το Pactum δοκιμάζεται σε έργα παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου καινοτόμων συμμετοχικών μορφών, για την εφαρμογή κριτηρίων για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω ενός περιφερειακού Συμβουλευτικού

συμβουλίου. Οι αξίες που αναφέρθηκαν προηγουμένως είναι οι εξής:

- 1) Ενδυνάμωση των υπάρχουσων τοπικών περιοχών αντί της εξωτερικής ανάπτυξης.
- 2) Διατήρηση των πράσινων περιοχών και των ανοιχτών χώρων μέσω προσεκτικής και οργανωμένης ανάπτυξης των οικοτόπων.
- 3) Ανάπτυξη περιοχών υψηλής ποιότητας, σχεδιάζοντας, αραιά και με συναίνεση των κατοικήσιμων περιοχών.
- 4) Βιώσιμος σχεδιασμός και κτίρια.
- 5) Συνδέοντας τον σχεδιασμό και τις συμβουλές κατασκευής με κριτήρια ποιότητας.
- 6) Προσεκτική διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- 7) Σχεδιασμός και κτίρια για τις επόμενες γενιές.
- 8) Ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τον σχεδιασμό και τις κατασκευές για συγκεκριμένες περιοχές και κατασκευές.
- 9) Εφαρμόζοντας διαγωνισμούς για σχεδιασμό και σχέδιο.

Τα συμμετοχικά εργαστήρια δημιουργούν μία ανταλλαγή με δημάρχους, πολιτικούς, δημοσίους υπαλλήλους, κατασκευαστές αρχιτέκτονες και χωροτάκτες. Οι συζητήσεις περιλαμβάνουν άλλες περιοχές, καθώς και διαλέξεις από διεθνείς ειδικούς, και εξετάζουν θέματα όπως πιθανά σενάρια που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή ή το μέλλον του εξωραϊσμού στην περιοχή.

Ο τύπος των **οικονομικών πόρων** εμπλέκονται ιδιωτικές και πανεπιστημιακές χρηματοδοτήσεις. Επιπλέον, η πρωτοβουλία έλαβε χρηματοδότηση από το πρόγραμμα EU LEADER και αναπτύχθηκε από την Ένωση Περιφερειακής Ανάπτυξης Römeland Carnuntum, τη Λέσχη της Ρώμης Carnuntum και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο της Βιέννης.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το παρών έργο ανέρχεται στα 90,858 EUR λαμβάνοντας υπόψη τις δαπάνες που σχετίζονται με το επάγγελμα, τη διαχείριση εκδηλώσεων καθώς και τις αμοιβές προσωπικού.

Συγκεκριμένα, το 40% του συνολικού ποσού έχει δωθεί για κόστη προσωπικού, ενώ ένα άλλο 40% δόθηκε στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο της Βιέννης, για την παροχή δραστηριοτήτων διαχείρισης. Συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο είναι υπεύθυνο για το μετριασμό μιας συμμετοχικής προσαρμογής των γενικών ομοσπονδιακών κατευθυντήριων γραμμών

για την οικοδόμηση πολιτισμού σε περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, το 15% των κονδυλίων αφιερώνεται στη διοργάνωση και υλοποίηση αυτών των εκπαιδευτικών εκδηλώσεων (εργαστήρια, συνεδρίες ολομέλειας, κ.λπ.) με στόχο την προώθηση συζητήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Αυτό είναι ένα ζωτικό σημείο του έργου που βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να επιτύχουν ουσιαστικές και αποτελεσματικές λύσεις και εν τέλει το σκοπό του έργου. Τέλος, το 5% του συνολικού προϋπολογισμού διοχετεύεται σε δημόσιες σχέσεις, εκτυπώσεις, εκδηλώσεις όπως τοπικές δραστηριότητες που προωθούν την ευαισθητοποίηση και τη γνώση της χρήσης γης και του οικοδομικού πολιτισμού.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Ινστιτούτα και τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Αυτή η πρακτική παρέχει στις δημόσιες αρχές μια συμμετοχική μεθοδολογία για τον συν-καθορισμό κοινών αρχών για βιώσιμη ανάπτυξη οικοτόπων
- Μια εργαλειοθήκη με πρακτικές συμβουλές διευκολύνει την εφαρμογή και υποδεικνύει πώς να εξασφαλίσετε μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Από αυτή την εμπειρία, μπορείτε να μάθετε πώς να οικοδομείτε συναίνεση μεταξύ των ντόπιων, διασφαλίζοντας παράλληλα ευρεία διαδημοτική πολιτική δέσμευση
- Παρέχει επίσης ένα παράδειγμα του τρόπου μεταφοράς των εθνικών/ομοσπονδιακών κατευθυντήριων γραμμών, σε τοπικό επίπεδο μέσω μιας ευρείας συμμετοχικής διαδικασίας

LENA

Unseren LEbensraum
gemeinsam NACHhaltig
gestalten

Το δικό σου αμπέλι, το δικό σου κρασί

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανομένα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ		x		x	
ΕΜΜΕΣΟΙ	x		x		

Ιταλία, Valle dei Laghi, 2018

“Το δικό σου αμπέλι, το δικό σου κρασί” ήταν ένα συλλογικό έργο μεταξύ των οινοπαραγωγών του Valle dei Laghi. Το είδος των οικονομικών πόρων προέρχονταν από δραστηριότητες crowdfunding με μεγάλη επιτυχία. Συγκεντρώθηκαν 9.100 € που ήταν το 113% του απαραίτητου ποσού (8.000 €). Ολοκληρώθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2018, με την καμπάνια να προετοιμάζεται από τους Marco και Stefano Pisoni, βινιέρους από το Trenti-no. Η οικογένειά τους καλλιεργεί τον αμπελώνα και παράγει κρασί από το 1852.

Οι ξάδερφοι Marco and Stefano Pisoni είδαν την καμπάνια **crowdfunding** ως **ένα τρόπο να επιτύχουν πολλαπλούς στόχους μονομιάς**: Να βρεθούν οι πόροι για τα φιλόδοξα σχέδια, ενός νέου αμπελιού ανάμεσα στους λόφους, να δημιουργηθεί ένα δίκτυο πίστης εξειδικευμένων επαφών καθώς επίσης να προωθήσει και να ευαισθητοποιήσει για το Reboro.

Το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού που μαζεύτηκε ήταν εξ ολοκλήρου για την παραγωγή σταφυλιών, μίας τοπικής ποικιλίας που βγάζει τον καλύτερο εαυτό του Merlot και του Teroldego. Η παραγωγή έγινε στο λόφο του San Siro ένα από τα καταλληλότερα μέρη στο Valle dei Laghi (Trentino), ανάμεσα στη λίμνη Garda και στα Brenta Dolomites, ένα μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το έργο άρχισε το Σάββατο 3 Νοέμβρη στην πλατφόρμα Erpela, και υπήρξε ενεργό τις επόμενες 40 μέρες. Περιλάμβανε **χιλιάδες Ιταλούς και ξένους δωρητές**. Τα αποτελέσματα ήταν δυνατά χάρη στον συνδυασμό του επαγγελματισμού στους τομείς της επικοινωνίας και των νέων τεχνολογιών, αλλά και λόγω του μεγάλου ενθουσιασμού των Marco και Stefano Pisoni.

Σύνδεση με άλλα κεφάλαια

Οικονομικοί Πόροι
Άυλη Κληρονομιά

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά

- Η μέθοδος Crowdfunding είναι μία μικροχρηματική πρακτική από τα κάτω προς τα πάνω με σκοπό να υποστηρίξει καινοτόμα έργα τα οποία ξεκίνησαν από μία ατομικότητα ή εταιρίες. Στο κόσμο του Ιταλικού κρασιού δεν υπάρχουν πολλά παραδείγματα εταιριών που χρησιμοποίησαν τη νέα αυτή ευκαιρία: Το έργο "Το αμπέλι σου, το κρασί σου" αποτελεί το πρώτο σωστά δομημένο έργο που συμπεριλήφθηκε.
- Εν τέλει, το Crowdfunding αποδείχθηκε μία μέθοδος επίτευξης πολλαπλών στόχων μονομιάς: Να βρεθούν οι πόροι για το φιλόδοξο έργο ενός νέου αμπελιού στη μέση των λόφων, να δημιουργήσει ένα δίκτυο επαφών, να προωθήσει και να ευαισθητοποιήσει για το Reboro, ένα κρασί το οποίο πηγάζει από την αρχαία παράδοση της γύρανσης.
- Μία αρχαία παράδοση που πέρασε από γενιά σε γενιά παρέμεινε ζωντανή χάρη στα νέα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας.

c. Βιώσιμος Τουρισμός

Η διαχείριση της λίμνης Bohinj

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & κοινότητες	Λιγότερα συμπεριλαμβανομένα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x	x	x	
ΕΜΜΕΣΟ					x

Σλοβενία, Bohinj, 2020-2022

Η λίμνη Bohinj βρίσκεται στις Ιουλιανές Άλπεις, μέρος του Εθνικού Πάρκου Triglav. Η λίμνη Bohinj βρίσκεται σε μια λεκάνη λίμνης

που σχηματίζεται από παγετώνες και περιέχει σχεδόν 100 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού και θερμαίνεται μέχρι τους 24°C στην επιφάνεια το καλοκαίρι και συχνά παγώνει το χειμώνα.

Η λίμνη Bohinj, υπήρξε ο πρώτος τουριστικός προορισμός που απέσπασε το, ασημένιο στάτους στα πλαίσια του Πράσινου Σχεδίου για το Τουρισμό της Σλοβενίας και η ποικιλόμορφη ζωική και φυτική ζωή του προστατεύεται από αυστηρά προγράμματα και οργανισμούς.

Το Bohinj Destination Management Center εφάρμοσε ένα συγκεκριμένο μοντέλο διαχείρισης της λίμνης και της γύρω περιοχής της, μετατρέποντάς την σε νέο προορισμό βιώσιμου τουρισμού στη Σλοβενία. Στο πλαίσιο αυτό, στόχευε σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο να προωθήσει τον τουρισμό και να υποστηρίξει την ανάπτυξη του τουρισμού, των τεχνών και της βιοτεχνίας και της βιομηχανίας φιλοξενίας.

Ο προορισμός σήμερα χαρακτηρίζεται από φιλικά προς το περιβάλλον καταλύματα με τη μορφή μικρότερων ξενοδοχείων, βιλών, σπιτιών και κάμπινγκ στις όχθες της λίμνης που είναι διαθέσιμα προς ενοικίαση. Η περιοχή προωθεί επίσης **μεθόδους πράσινων μεταφορών**, συμπεριλαμβανομένων των δωρεάν μέσων μαζικής μεταφοράς με πράσινες κάρτες κινητικότητας το καλοκαίρι και το χειμώνα. Οι ποδηλατικές διαδρομές που συνδέουν όλη την περιοχή με τα γειτονικά χωριά είναι κατάλληλες για κάθε είδους τουρίστες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών με παιδιά. Το Bohinj είναι φυσικά επίσης προσβάσιμο με τρένο και άλλες μορφές δημόσιας συγκοινωνίας (κυρίως περιφερειακές γραμμές λεωφορείων), και ο σιδηρόδρομος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του τουρισμού στο Bohinj.

Άλλες δημοφιλείς δραστηριότητες είναι το κολύμπι, το καγιάκ, η ενοικίαση μίας βάρκας, το ψάρεμα, η πεζοπορία, η αναρρίχηση, η πτώση με αλεξίπτωτο και, τη διάρκεια του χειμώνα, το σκι. Για ορισμένες ορεινές δοκιμές καταβάλλεται εισιτήριο για να ληφθούν αρκετά χρήματα για την ανακατασκευή και τη συντήρησή τους.

Το **κύριο τουριστικό σημείο** είναι ένα Κέντρο Πληροφοριών και Εκπαίδευσης στο Εθνικό Πάρκο του Triglav στην Stara Fuzina. Οι χώροι του κέντρου χρησιμοποιούνται για διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, εργαστήρια και δραστηριότητες της τοπικής κοινότητας. Περιλαμβάνει επίσης κατάστημα αναμνηστικών και δώρων με τοπικά προϊόντα.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, οι τουρίστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν την Bohinj Card που περιλαμβάνει δωρεάν μεταφορά με λεωφορείο (τακτικές υπηρεσίες σε όλο το Bohinj καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της κάρτας και οργανωμένες υπηρεσίες την υψηλή περίοδο σε λεωφορεία hop-on και hop-off, δωρεάν ταξί σε διάφορα μέρη του Εθνικού Πάρκου Triglav και με τρένο, δωρεάν χώρος στάθμευσης, δωρεάν πανοραμική βόλτα με βάρκα στη λίμνη Bohinj, δωρεάν εισιτήρια για αξιοθέατα στο καταρράκτη Savica, στο φαράγγι Mostnica, και τα τρία μουσεία, στην Εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή, δωρεάν πάσο για χρήση των σημείων εισόδου/εξόδου και άλλες εκπτώσεις). Όλες οι εκπτώσεις παρέχονται με στόχο την εξάλειψη του αποτυπώματος άνθρακα και την υποστήριξη των μέσων μαζικής μεταφοράς. για την προώθηση των τοπικών παραγωγών και της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, οι τοπικοί παραγωγοί από το Εθνικό Πάρκο Triglav μπορούν να λάβουν το σήμα ποιότητας

Triglav National Park ως απόδειξη ποιότητας, παράδοσης και βιώσιμων πρακτικών. Το σήμα ποιότητας TNP απονέμεται σε παρόχους που παράγουν και πωλούν τρόφιμα και προϊόντα τέχνης και χειροτεχνίας, καθώς και σε όσους α εργάζονται στον τομέα της φιλοξενίας ή να παρέχουν άλλες προσωπικές ή δημόσιες υπηρεσίες στους δήμους του Εθνικού Πάρκου Triglav καθώς και στο αποθεματικό βιόσφαιρας των Άλπεων Julian, το τελευταίο εντάσσεται στο δίκτυο **MaB της UNESCO**. Οι πάροχοι που έχουν λάβει το σήμα ποιότητας του Εθνικού Πάρκου Triglav είναι εύκολα αναγνωρίσιμοι από το λογότυπο που χρησιμοποιείται για προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν πιστοποιηθεί ως συμβατά με τα πρότυπα ποιότητας που αφορούν την προστασία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος, της φύσης, της βιοποικιλότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Ινστιτούτα και τοπικά ενδιαφερόμενα
μέρη
Υλική Κληρονομιά

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΕΝΤΑΞΗ

Το πρόγραμμα εκδηλώσεων περιλαμβάνει εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στον δήμο του Bohinj που ενδιαφέρουν το κοινό-στόχο και δεν απευθύνονται μόνο στο τοπικό κοινό αλλά και σε κάθε είδους ομάδες ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αυτή η καλή πρακτική ισχυρίζεται ότι οποιοσδήποτε ντόπιος, συμπεριλαμβανομένων των ανέργων, των ηλικιωμένων, μπορεί να παρακολουθήσει όλη τη διαδικασία σχετικά με τη λίμνη Bohinj.

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Οικολογικά προϊόντα με ιδιαίτερη προσοχή στην τοπική ποιότητα και στα παραδοσιακά προϊόντα.
- Οι δραστηριότητες που είχαν ως στόχο των υπεύθυνο και βιώσιμο τουρισμό.
- Τα φιλικά προς το περιβάλλον καταλύματα. Ξενοδοχεία, βίλες που διατίθενται προς ενοικίαση
- Φιλικές προς το περιβάλλον μέθοδοι μετακίνησης εντός του προορισμού

Η λίμνη Bohinj, Εκκλησία του ST John on Bohinj, Σλοβενία

Βιώσιμα αξιοθέατα και παραγωγές κρασιού

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διοικητές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερα συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x		x	
ΕΜΜΕΣΟΙ					

Γαλλία, Μπορντό, 2022

Το Μπορντό είναι είναι μια πόλη-λιμάνι στον ποταμό Garonne στο διαμέρισμα Gironde, στη νοτιοδυτική Γαλλία. Είναι η πρωτεύουσα της περιοχής Nouvelle-Aquitaine, καθώς και ο νομός του διαμερίσματος Gironde. Είναι μια κοσμοπολίτικη πόλη με περισσότερους από 257.000 κατοίκους και έχει καταχωρηθεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Το κρασί είναι ένα καθοριστικός τομέας για την οικονομία του Μπορντό. Ως η μεγαλύτερη αμπελουργική περιοχή στον κόσμο με 7000 πύργους, το Μπορντό ανεβάζει τον οινoturισμό στο επόμενο επίπεδο. Σύμφωνα με το CIVB (Bordeaux Wine Council) ανακοινώνει ότι το 75% του αμπελώνα του Μπορντό βρίσκεται τώρα υπό βιώσιμη πιστοποίηση. Οι βιώσιμοι αμπελώνες του Μπορντό δεν εστιάζουν μόνο στην υγεία του εδάφους (οργανική επεξεργασία φυτών), αλλά και στην κατανάλωση ενέργειας (ηλιακό πάνελ, νέος σχεδιασμός κελαριού) και στο σύστημα ουδέτερου άνθρακα (νέο σύστημα κελαριού) κατά την παραγωγή. Για τον αειφόρο οινoturισμό, υπάρχουν αμέτρητες επιλογές περιήγησης, μεταξύ άλλων μέσω φιλικών προς το περιβάλλον μέσων πρόσβασης. Ο κόσμος επισκέπτεται τα τοπικά οινοποιεία και τους αμπελώνες με τα πόδια ή με ηλεκτρικά οχήματα (μικρά τρένα, ποδήλατα, segway). Ορισμένα κάστρα σας προσφέρουν επίσης οικολογικές δραστηριότητες, όπως να απολαύσετε

επισκέψεις για πικνίκ, μονοπάτια στη φύση ή ακόμα και να συμμετάσχετε στις δραστηριότητες του αμπελουργού.

Εκτός από μία **βιώσιμη βιομηχανία κρασιού**, η πόλη προσφέρει πολλαπλές πιθανότητες για παρατηρητικό και υπεύθυνο τουρισμό. Πράγματι, πρωτοποριακό βιώσιμο οινoturισμό, το Μπορντό τιμήθηκε με το βραβείο της Ευρωπαϊκής Έξυπνης Πόλης το 2022. Το Μπορντό και η μητροπολιτική του περιοχή είναι επίσης γεμάτα με τοπικά και ηθικά καταστήματα, καθώς και μπουτίκ μεταχειρισμένων

Επίσης, το κατάστημα του **Bordeaux Tourist Office** προσφέρει μια σειρά από τοπικά προϊόντα που υποστηρίζουν την τοπική οικονομία. Όσον αφορά τις συγκοινωνίες, η πόλη διαθέτει ένα δίκτυο τραμ, δίκτυο ποδηλατοδρόμων, ταξί – βάρκα στο ποτάμι, ηλεκτρικό σκούτερ ή ακόμα και segway για να εξερευνήσετε την πόλη με διαφορετικό τρόπο. Εκτός από την πράσινη προσέγγιση στις μεταφορές, το Μπορντό επικεντρώνεται στην ενοποίηση των εγκαταστάσεων και των εφαρμογών τους. Η ενσωμάτωση βοηθά τους τουρίστες και τους ντόπιους να αναζητούν ένα μέρος για να γεμίσουν ένα μπουκάλι νερό (fretaps), πώς να ταξινομήσουν τα απορρίμματα ή να αγοράσουν απούλητα γεύματα, να βρουν καταλύματα φιλικά προς το περιβάλλον και επίσης οικολογικά υπεύθυνα εστιατόρια.

Σχετικά με άλλες δραστηριότητες, το Μπορντό έχει τη λίμνη The Médos, που προσφέρει μία πλειάδα υδάτινων δραστηριοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων όπως ιστοπλοΐα, catamaran, κοπηλασία, πεζοπορία και περπάτημα καθώς και εκδρομές με σκάφος. Επίσης, ο κόσμος μπορεί να εξερευνήσει τα περὶχωρα της πόλης κάνοντας πεζοπορία από το Darwin μέχρι La Maison Éco-citoyenne, όπου υπάρχουν πολλά διαφορετικά εργαστήρια που βασίζονται στη περιβαλλοντική συνείδηση, και το δρόμο του θησαυρού Échappée Bière που

οδηγεί τους παίχτες σε σημεία πολιτιστικής κληρονομιάς και σε τοπικές ζυθοποιείες. Οι δραστηριότητες αυτές στηρίζουν την **ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών, την περιβαλλοντική και πολιτισμική προστασία** and, και την ίδια στιγμή ευαισθητοποιούν των οικολογικά υπεύθυνων τουριστών στην πόλη.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Οικονομικοί πόροι
Άυλη κληρονομιά

Βέλτιστες πρακτικές

- Σύστημα βιώσιμου τουρισμού που διασφαλίζει θετική τοπική οικονομική ανάπτυξη, προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, και επίσης βελτιώνει τους οικολογικά υπεύθυνους τουρίστες.
- Πράσινες προσεγγίσεις μεταφορών με διαφορετικούς τύπους επιλογών, διαθεσιμότητας και δικτύων
- Τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες στη περιοχή
- Δραστηριότητες αναψυχής με οικολογικά υπεύθυνες προσεγγίσεις που συνδέουν τις τοπικές κοινωνίες, τους πολιτισμούς και τους τουρίστες

Το ποδηλατικό μονοπάτι Roger Lapébie, Μπορντό, πηγή: <https://www.bordeaux-tourisme.com/loisirs-incontournables/bordeaux-velo-coups-coeur-bordeaux-bike-experience>

Αμπέλι στο Μπορντό, Γαλλία, πηγή: <https://www.decanter.com/wine-news/opinion/news-blogs-anson/bordeaux-vineyard-prices-released-safer-397744/>

d. Ψηφιοποίηση και επικοινωνία.

Ψηφιακή ανακατασκευή

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x			x
ΕΜΜΕΣΟΙ			x	x	

Ισπανία, Belchite, 7-15 Δεκεμβρίου 2019

Το μικρό χωριό του Belchite, που βρίσκεται στη περιοχή της Σαραγόσα, Αραγονία, αποτελεί ένα σημαντικό πολιτισμικό κέντρο, ειδικότερα από μία

ιστορική οπτική ματιά. Αυτή η τοποθεσία αποτέλεσε τη σκηνή μιας αιματηρής μάχης κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου στην Ισπανία. Λόγω της μάχης, το χωριό καταστράφηκε, με το καθεστώς του Φράνκο να αποφασίζει το χωριό να μην ξαναχτιστεί αφήνοντάς το ως σύμβολο «Εθνικής νίκης». Στη θέση του, διέταξε να χτιστεί ένα νέο χωριό που ονομαζόταν «ο νέος Μπελχίτης» σε αντίθεση με τον Μπελχίτη που μέχρι τότε ονομαζόταν «το παλιό χωριό». Οι τελευταίοι κάτοικοι εγκατέλειψαν το χωριό το 1964. Επομένως, από εκείνη τη χρονιά, το χωριό εγκαταλήφθηκε, στο έλεος του χρόνου, των καιρικών συνθηκών και των διαρρηκτών. Ευτυχώς, σύλλογοι και τοπικοί δημόσιοι φορείς ανέλαβαν την πρωτοβουλία να αναβιώσουν τη πολιτισμική κληρονομιά του χωριού, μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων αλλά και μέσω νέων καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων.

Το 2013, το τοπικό συμβούλιο της πόλης αποφάσισε ότι έπρεπε να αλλάξουν κάποια πράγματα: Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε να ρυθμιστούν οι εισόδοι και να προσφέρει μία ξενάγηση έναντι ενός μικρού χρηματικού ποσού. Οι λόγοι ασφάλειας ήταν η κινητήρια δύναμη αυτής της απόφασης. αλλά έπαιξαν ρόλο και συντηρητικοί και εκπαιδευτικοί λόγοι. Αυτή η ενέργεια βοήθησε επίσης να συγκεντρωθούν χρήματα για να επενδυθούν στην αποκατάσταση των παλαιών κτιρίων για να αποφευχθεί η υποβάθμιση.

Ιδιαίτερα επίκαιρη ήταν η πρωτοβουλία του πολιτιστικού συλλόγου «El Allontero». Από τη δημιουργία του το 2017, η ένωση έχει εργαστεί σε πολλά έργα που επικεντρώνονται στην ανάκτηση της κληρονομιάς και της συλλογικής μνήμης της πόλης, όπως η **ανακάλυψη ενός σετ από πίνακες** του Josep Rocarol, ενός φυλακισμένου ο οποίος κρατήθηκε για 3 χρόνια στο τοπικό καμπ απομόνωσης, το οποίο πλέον δεν υπάρχει. Μέσω γραφικής απεικόνισης, ο περίπατος στη παλιά πόλη απέκτησε ένα νέο νόημα

LINK TO OTHER CHAPTERS

Institutional powers and local stakeholders
Tangible Heritage

Η ανακατασκευή του Plaza del Pueblo Viejo de Belchite πραγματοποιήθηκε χάρη στη συνεργασία των μελών του συλλόγου και πολλών πολιτών που μοιράστηκαν αναμνήσεις, εμπειρίες, συναισθήματα, φωτογραφίες, και ούτω καθεξής. Ιδρύματα όπως το Δημοτικό Συμβούλιο Belchite, το Επαρχιακό Συμβούλιο της Σαραγόσα, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Σαραγόσα έχουν επίσης συνεργαστεί στο έργο. Η πρακτική είναι πραγματικά εμπνευσμένη: οι διαφορετικές οντότητες και η συμπερίληψη των πολιτών (ιδιαίτερα των ηλικιωμένων) στην υλοποίηση ενός τέτοιου έργου το καθιστούν παράδειγμα καλής πρακτικής. Το πιο σημαντικό σημείο είναι πώς έχουν εκμεταλλευτεί **νέα ψηφιακά εργαλεία για να ανταποκριθούν στην ανάγκη διατήρησης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.**

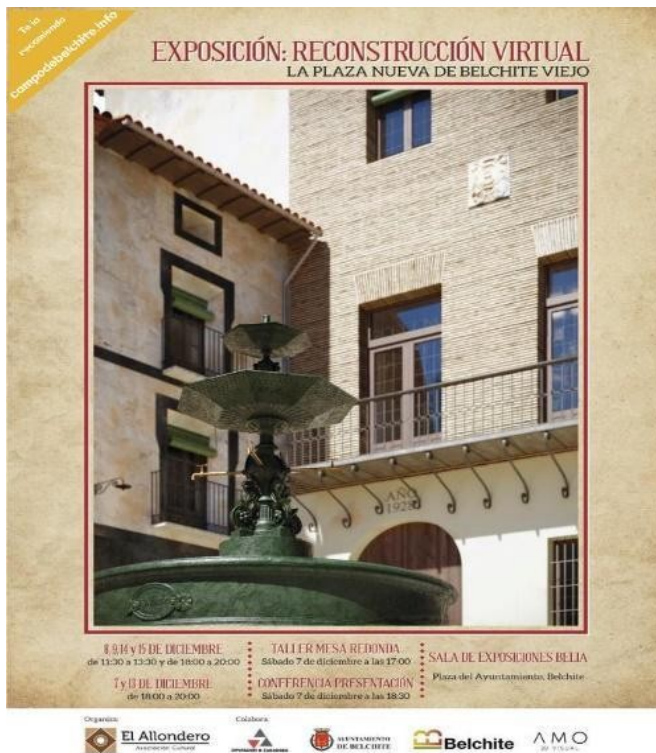
ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Η πρακτική έδειξε ότι η ενεργή συμμετοχή των ντόπιων και ειδικότερα των ηλικιωμένων, καθώς ήταν οι μόνοι που θυμούνται πως έδειχνε η παλιά πόλη και πως οι άνθρωποι συνέχισαν τη ζωή τους στα χρόνια αμέσως πριν και μετά τον

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Χρήση ψηφιακών μέσων για να επιτευχθεί η ψηφιακή ανακατασκευή του παλιού χωριού Belchite.
- Ένταξη των ντόπιων, κυρίως των ηλικιωμένων.
- Συνεργασία μεταξύ Ινστιτούτων, ενώσεων και ανταλλαγή κληρονομιάς από την ατομική μνήμη
- Οφέλη για τον ντόπιο πληθυσμό ελέω της ψηφιακής ανακατασκευής.

πόλεμο. Η πρακτική είχε ακόμα, τοπικά Ινστιτούτα, όπως το Πανεπιστήμιο της Σαραγόσα και το Επαρχιακό Συμβούλιο της Σαραγόσα, για να υποστηρίξουν τη διαδικασία της συλλογής δεδομένων.

Αφίσα της ψηφιακής ανακατασκευής του Plaza Nueva of Belchite Viejo από το campodebelchite.info
<https://campodebelchite.info/exposicion-re-construccion-virtual/>

Το χωριό Belchite, φωτογραφία από [Heraldo.es](https://www.heraldo.es/noticias/aragon/2018/06/13/que-ver-belchite-1248930-300.html)
<https://www.heraldo.es/noticias/aragon/2018/06/13/que-ver-belchite-1248930-300.html>

Ψηφιακό Μουσείο Μεσογειακής Δίαιτας

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερα συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x	x		x
ΕΜΜΕΣΟΙ				x	

Ιταλία, Νάπολη, δημιουργήθηκε το 2019 και είναι ακόμα διαθέσιμο

Η Σύμβαση της UNESCO για την Προώθηση και Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, έχει ως στόχο τη προστασία

της περικλείοντας σε αυτόν τον ορισμό, μεταξύ άλλων, και τη σχέση και τις μορφές αλληλεπίδραση μεταξύ της κοινότητας και του περιβάλλοντός της, συμπεριλαμβανομένων παραδόσεων και προφορικών εκφράσεων, γνώσεων και πρακτικών που σχετίζονται με γεωργικές και δασικές εκτάσεις και την κληρονομιά τροφίμων. Τέλος, η UNESCO έχει συμπεριλάβει τη λεγόμενη Μεσογειακή Διατροφή σε αυτή την κατηγορία.

Η "Μεσογειακή Δίαιτα" αναφέρεται σε μία σειρά ικανοτήτων, γνώσεων και παραδόσεων, από το τοπίο μέχρι το τραπέζι, στη λεκάνη της Μεσογείου, κουλτούρες, σοδιές, καλλιέργιες, ψάρεμα, συντήρηση, επεξεργασία, μαγειρική και, πάνω απ'όλα ο τρόπος που τρώγονται τα γεύματα. Η Μεσογειακή Δίαιτα ιδρύθηκε με σεβασμό για τη γη και τη βιοποικιλότητα και διασφαλίζει τη διατήρηση και την ανάπτυξη παραδοσιακών δραστηριοτήτων και χειροτεχνίες που συσχετίζονται με το ψάρεμα και την γεωργία στις Μεσογειακές κοινότητες.

MedEatResearch, στο Πανεπιστήμιο της Νάπολη, Suor Orsola Benincasa, το πρώτο ερευνητικό κέντρο σε Ιταλικό Πανεπιστήμιο ειδικά εξειδικευμένο στη Μεσογειακή Δίαιτα, με στόχο την ενίσχυση και προώθηση του φαγητού κληρονομιάς της Νότιας Ιταλίας, ίδρυσε το **Ψηφιακό Μουσείο Μεσογειακής Δίαιτας το 2019**. Το μουσείο είναι ένα έργο για **συλλογή και ψηφιοποίηση αναμνήσεων** σχετικά με το μεσογειακό και συγκεκριμένα τη Μεσογειακή Δίαιτα. Χρηματοδοτήθηκε από τη περιοχή της Καμπανία στην Ιταλία. Το MedEatResearch έχει πραγματοποιήσει περισσότερες από 150 συνεντεύξεις, συλλέγοντας πολύτιμες μαρτυρίες σχετικά με τη παγκόσμια κληρονομιά, και στο Μουσείο, είναι πιθανό να συναντήσουν τις μαρτυρίες των πρωτοπόρων, αυτών που ανακάλυψαν και μελέτησαν τη μεσογειακή Μεσογειακή Δίαιτα. Οι αφηγήσεις των παππούδων της Καμπανία, ορίζονται ως "ζωντανές βιβλιοθήκες" που βιώνουν αυτό τον τρόπο ζωής καθημερινά στα νιάτα τους ως ελιξήριο της μακροζωίας. Οι ιστορίες των ειδικών στο φαγητό και το κρασί" στον χώρο της εστίασης και της παραγωγής που το δέδωσαν καθημερινά με τις δραστηριότητές τους καθώς και εξαιρετικές μαρτυρίες επιστημόνων και καλλιτεχνών που διατηρούν και αποκαθιστούν την κοινωνική του αξία με τα έργα τους. Επιπλέον, το μουσείο προκειμένου να είναι μία συλλογή εθίμων και παραδόσεων που συμβάλλουν στη διατήρηση άυλης κληρονομιάς, έχει βαθιές εκπαιδευτικές

δυνατότητες, καθώς εισάγει τις τυπικές αξίες ενός υγιεινού και βιώσιμου τρόπου ζωής, το οποίο σέβεται τους εποχιακούς κύκλους, και κάνει ορθολογική χρήση υποστηρίζοντας τη διατήρηση και ενίσχυση των τοπικών φυσικών πόρων. Οι ιστοσελίδες του Μουσείου περιέχουν πολλούς διαφορετικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένου ενός με πολυάριθμες συνεντεύξεις με ντόπιους (πολλοί εκ των οποίων είναι 100 ετών ή πλησιάζουν) οι οποίοι αφηγούνται τις ιστορίες της ζωής τους, εστιάζοντας στα διατροφικά θέματα, όπως η δίαιτα που έκαναν όταν ήταν νέοι. Το Κέντρο MedE-atResearch έχει επίσης εμπλέξει και τον

εκπαιδευτικό κόσμο. Ένα τοπικό Λύκειο ασχολήθηκε με την ανάπτυξη πολλαπλών έργων των οποίων το κύριο θέμα τους δεν ήταν μόνο το φάγητο. Τέτοια έργα έχουν ως σκοπό να ευαισθητοποιήσουν για την ιστορία πίσω από συγκεκριμένες ντόπιες παραδόσεις καθώς και να διευρύνουν τους ορίζοντες από το πιάτο στο περιβαλλοντικό περιεχόμενο στο οποίο αναφέρονται.

Σύνδεση με άλλες ενότητες

Βιώσιμος Τουρισμός
Άυλη κληρονομιά

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Δημιουργία ψηφιακού μουσείου
- Ψηφιακό tour στις παραδόσεις της Μεσογειακής Δίαιτας
- Ενταξη των ντόπιων, κυρίως των ηλικιωμένων και των μαθητών

MEDITERRANEAN DIET
VIRTUAL MUSEUM

Το Logo του Ψηφιακού Μουσείου Μεσογειακής Δίαιτας από: <https://www.mediterrane->

Η εμπειρία του κέντρου ικανοτήτων NEMECH

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x		x		
ΕΜΜΕΣΟΙ		x		x	

Ιταλία, Φλωρεντία, 2012-2015

Το NEMECH (New Media for Cultural Heritage) είναι ένα κέντρο εξειδίκευσης Πολιτιστικής Κληρονομιάς το οποίο

ιδρύθηκε από την περιφέρεια της Τοσκάνης και ενεργοποιήθηκε από την MICC (Media Integration and Communication Center) – του Πανεπιστημίου της Φλωρεντίας. Το NEMECH αναπτύσσει ερευνητικά έργα και καινοτόμες λύσεις σε **ψηφιακές τεχνολογίες που εφαρμόζονται στη πολιτισμική κληρονομιά** με εθνικές και διεθνείς εταιρίες, οργανισμούς και ινστιτούτα. Συνδέοντας ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, το Κέντρο προωθεί τη μεταφορά του ερευνητικού know-how από το πανεπιστήμιο σε μέρη όπου τα πολιτισμικά στοιχεία είναι διαθέσιμα στο κοινό. Το NEMECH ανταποκρίνεται στη ζήτηση για καινοτομία και παρέχει τα εργαλεία και τις εφαρμογές ψηφιακών δεξιοτήτων για την πολιτισμική κληρονομιά. Μέσω της άμεσης επαφής με την έρευνα που αναπτύχθηκε στο ICC, το NEMECH δημιουργεί έργα και καινοτόμα πειράματα με την χρήση πληροφοριών και την επιστήμη της επικοινωνίας στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μεταξύ

άλλων, το 3D Modelling, ο Υπολογιστής, τα γραφικά των υπολογιστών, Οι παρουσιάσεις πολυμέσων, η φυσική αλληλεπίδραση, οι εφαρμογές υπολογιστών, η δικτύωση αισθητήρων και ο Έξυπνος Υπολογισμός είναι τομείς πειραματισμού και υλοποίησης.

Ένα παράδειγμα έργου που πραγματοποιήθηκε από το Κέντρο NEMECH είναι το MNEMOSYNE: το σύστημα προσφέρει εξατομικευμένες σε βάθος πληροφορίες με βάση τα ενδιαφέροντα του επισκέπτη. Εγκαταστάθηκε στο Μουσείο Bargello στη Φλωρεντία, χρησιμοποιώντας βιντεοκάμερες και λογισμικό τεχνητής όρασης για να ανιχνεύσει τα μονοπάτια των επισκεπτών στο δωμάτιο, να κατανοήσει τα έργα τέχνης για τα οποία τους ενδιέφερε περισσότερο και να υποστηρίξει τον ορισμό του ατόμου τους. προφίλ ενδιαφερόντων. Στη συνέχεια, ο επισκέπτης πλησίασε ένα διαδραστικό τραπέζι στην έξοδο της αίθουσας, όπου αναγνωρίστηκε, μπορώντας να έχει πιο λεπτομερείς πληροφορίες στα έργα τέχνης που τον ενδιέφεραν κατά την επίσκεψη και να εξερευνήσει συνδέσμους με άλλα παρόμοια έργα στο το ίδιο μουσείο ή στη Φλωρεντία. Το σύστημα ήταν μη παρεμβατικό και σεβόταν την ιδιωτική ζωή με τον επισκέπτη να μην είναι υποχρεωμένος να φέρει καμία κινητή συσκευή. Συνολικά, το σύστημα

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Ανάπτυξη ερευνητικών έργων για τις ψηφιακές τεχνολογίες στην πολιτισμική κληρονομιά.
- Χρήση ψηφιακών εργαλείων για να παρέχει μία μοναδική, προσωπική εμπειρία σε κάθε επισκέπτη.
- Μεταφορά της γνώσης μεταξύ των διάφορων κοινωνικών επιπέδων: από το Πανεπιστήμιο, στην κοινωνία.

παρέχει καλές αποδείξεις των ευκαιριών που προσφέρει η τεχνολογία όρασης υπολογιστών για την κατανόηση των ενδιαφερόντων των ανθρώπων και την υποστήριξη δημιουργίας προφίλ σε πραγματικό χρόνο με στιγμιαία ανατροφοδότηση.

**ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ**
Sustainable tourism

MNEMOSYNE

smart museums

Εικόνα από το MNEMOSYNE έξυπνο μουσείο παρουσίαση από: <https://www.micc.unifi.it/projects/mnemosyne/#>

Η επιτραπέζια συσκευή στο Donatello Hall δείχνει στους επισκέπτες πληροφορίες- εικόνα από: <https://www.micc.unifi.it/projects/mnemosyne/#>

Κεφάλαιο III

Μέτρα για την αναζωογόνηση της οικονομικής-πολιτιστικής ελκυστικότητας των αγροτικών προορισμών

Τα μέτρα συνίστανται σε εκείνες τις ενέργειες που στοχεύουν στην αναζωογόνηση της υλικής ή άυλης αγροτικής κληρονομιάς. Σε αυτόν τον τομέα, ιδιωτικοί φορείς, όπως ιδρύματα, καθώς και τοπικές κοινότητες και άλλοι ενδιαφερόμενοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο

Μουσική συναυλία (Albarracín Cathedral)

e. Υλική Κληρονομιά

Μαθήματα αποκατάστασης από το Santa María de Albarracín Foundation

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερα συμπεριλαμβανόμενα έργα
ΑΜΕΣΟΙ		x	x	x	x
ΕΜΜΕΣΟΙ	x				

Ισπανία, Albarracín, 1997 μέχρι σήμερα

Καθώς ολοκληρώθηκε η επίσημη αποκατάσταση της πόλης του Albarracín και δημιουργήθηκαν οι απαραίτητες πολιτιστικές υποδομές, η σταδιακή αποκατάσταση των πολιτιστικών αγαθών ξεκινά με την ανάπτυξη ενός **εφαρμοσμένου κύκλου προχωρημένων μαθημάτων για αναστηλωτές**, ενός προγράμματος πρακτικών αποκατάστασης και, τέλος, ενός Κέντρου Αποκατάστασης.

Η εξάσκηση στα Επαγγελματικά Μαθήματα Αποκατάστασης, φέρνει μαζί την επαγγελματική εκπαίδευση (θεωρητική και πρακτική) με τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης ελέω της οποίας μπορούν να πραγματοποιηθούν διάφορες δραστηριότητες.

Το Ίδρυμα Santa María de Albarracín διοργανώνει κάθε χρόνο έναν κύκλο μαθημάτων για προχωρημένους πάνω στη Διατήρηση και Αποκατάσταση Πολιτιστικών Αγαθών. Οι χώροι αποκατάστασης είναι η Συντήρηση και Αποκατάσταση μετάλλων, η αποκατάσταση

βιβλιοδεσίας, η αποκατάσταση τεμαχίων βωμού, η αποκατάσταση αποκατάσταση γραφικών εγγράφων και μάθημα αποκατάστασης υφασμάτων.

Τα μαθήματα αυτά αναπτύσσονται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ισπανίας και με τη χορηγία της Κυβέρνησης της Αραγονίας μέσω του INAEM (Ινστιτούτο Απασχόλησης της Αραγονίας), το οποίο φιλοξενεί τα μαθήματα στο Σχέδιο Κατάρτισης και Επαγγελματικής Απασχόλησης. Το διδακτικό προσωπικό που διευθύνει αυτές τις εκπαιδευτικές δράσεις είναι τεχνικό προσωπικό από το I.P.C.E.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει **την πλήρη διαδικασία διατήρησης και αποκατάστασης των πολιτιστικών αγαθών για την υλοποίηση των πρακτικών**. Αυτά τα μαθήματα διακρίνονται για την κατεξοχήν **πρακτική φύση τους, ενισχυμένα με μαθήματα και θεωρητικό περιεχόμενο**. Μετά από 25 χρόνια, τα μαθήματα έχουν επιτύχει εξαιρετική αναγνώριση στον τομέα της Αποκατάστασης.

Στόχοι του Προγράμματος είναι η αύξηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προώθηση της εξειδίκευσης σε διάφορους τομείς

διατήρησης και αποκατάστασής της, η προώθηση της κατάρτισης Μεταπτυχιακών Σπουδών και η διευκόλυνση της υλοποίησης εφαρμοσμένων πρακτικών σε πολιτιστικά αγαθά.

Τα αποτελέσματα αυτών των μαθημάτων είναι πολλαπλά. Οι μαθητές αυξάνουν τις δεξιότητές τους για την ανάπτυξη ικανοτήτων. Η πλειοψηφία αυτών είναι άνεργοι. Αυτή η εκπαίδευση θα τους βοηθήσει δυνητικά να βρουν μια νέα δουλειά, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μαθήματα είναι ιδιαίτερα δημοφιλή σήμερα.

Από την άλλη πλευρά, η υλική κληρονομιά του Albarracín (μερικά από τα κομμάτια που έχουν αποκατασταθεί), διατηρείται και εκτίθεται σε τοπικά Μουσεία. Για το λόγο αυτό, η πρακτική αυτή συνδέεται με τον τομέα των βιώσιμων πρωτοβουλιών και του βιώσιμου τουρισμού.

Τέλος, αυτά τα μαθήματα είναι εφικτά χάρη στη συνεργασία με δημόσια Ινστιτούτα. Χωρίς τη συνεργασία αυτή, δεν θα ήταν εφικτό να διατηρηθεί η υλική κληρονομιά, να παρέχεται η εξειδικευμένη αυτή εκπαίδευση που ενισχύει την απασχολησιμότητα μεταξύ των συμμετεχόντων και τη διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς του Albarracín μέσω των αναστηλωμένων και εκτεθειμένων έργων που απευθύνονται στον αιεφόρο τουρισμό.

Τα αποτελέσματα 25 χρόνων από τα μαθήματα αναστήλωσης είναι να έχουν αποκατασταθεί περισσότερα από 1,500 πολιτιστικά αγαθά, από 1,500 περίπου αναστηλωτές.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Τα μαθήματα αυτά απευθύνονται κυρίως σε ανέργους.

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Επαγγελματική εκπαίδευση για τη διατήρηση της υλικής κληρονομιάς (25 χρόνια σεμινάρια αποκατάστασης, +1500 επαγγελματίες, + 1500 αναστηλωμένα κομμάτια)
- Συνεργασία μεταξύ των ινστιτούτων προκειμένου να βρεθούν οι πόροι για την πραγματοποίηση των σεμιναρίων/
- Η εκπαίδευση ως εργαλείο για τη διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς (μερικά από τα έργα που αναστηλώθηκαν εκτίθενται στα μουσεία του Albarracín) για τον αιεφόρο τουρισμό

Η διαχείριση από το Santa María de Albarracín Foundation

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x	x	x	
ΕΜΜΕΣΟΙ					

Ισπανία, Albarracín, από το 1997 έως σήμερα

Μετά από μια μακρά διαδικασία αποκατάστασης, χάρη στις στρατηγικές και τις δράσεις του FSMA, το Ίδρυμα είναι σήμερα

υπεύθυνο για την Πολιτιστική Διαχείριση 13 διαφορετικών πολιτιστικών υποδομών:

Για το Meetings and Congresses Palace, που βρίσκεται στο πρώην Επισκοπικό Μέγαρο του 18^{ου} αιώνα, για τρεις κατοικίες (τα σπίτια των Santa María, Pintores και Julianeta), την εκκλησία Santa María Auditorium του 16^{ου} αιώνα, το Κέντρο Αποκατάστασης, που βρίσκεται στο παλιό σφαγείο της πόλης. Τα μουσεία και οι χώροι που μπορείτε να επισκεφτείτε συμπληρώνουν τους πέντε εναπομείναντες χώρους που αποτελούν το λεγόμενο Albarracín, «Espacios y Tesoros» (Μουσεία Di-ocesana και Albarracín, το κύριο Κάστρο, με σημαντικά ερείπια από την πρώτη ισλαμική κατοχή του Albarracín, ο Λευκός Πύργος, που χρησιμοποιείται ως εκθεσιακός χώρος, και το ερημητήριο του Σαν Χουάν, που χρησιμοποιείται ως εκπαιδευτική τάξη).

Οι χώροι αυτοί συντονίζονται από το Κέντρο Πληροφόρησης, το οποίο προσφέρει ξεναγήσεις στην πόλη (συμπεριλαμβανομένης της επίσκεψης στον Καθεδρικό Ναό).

Οι πυλώνες της Πολιτιστικής Διαχείρισης είναι η διατήρηση των εγκαταστάσεων αυτών (από μόνιμους υπαλλήλους), η δημιουργία πολιτιστικής προστιθέμενης αξίας (Πολιτιστική Ατζέντα) και η έρευνα νέων τρόπων χρήσης των εγκαταστάσεων αυτών (ενοικίαση χώρων).

Από το 1997 το Ίδρυμα αναπτύσσει μια ετήσια **Πολιτιστική Ατζέντα** που αποτελείται από συμπόσια, σεμινάρια, εργαστήρια, συναυλίες, εκθέσεις κ.λπ. που απευθύνονται σε ντόπιους, τουρίστες και ευρύ κοινό που ενδιαφέρεται για πολιτιστικές εκδηλώσεις, ως τρόπο διατήρησης, ενίσχυσης και δημιουργίας προστιθέμενης αξίας σε αυτούς τους χώρους, και για την προώθηση και τη διάδοση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Albarracín και της προβολής και της ευαισθητοποίησής του. Οι περισσότερες από τις δραστηριότητες αναπτύσσονται πλήρως από την FSMA και άλλες απλώς φιλοξενούνται από το Ίδρυμα.

Χάρη στις πολιτιστικές δραστηριότητες, το Ίδρυμα του Albarracín είναι σε θέση να προσεγγίσει το ευρύ κοινό, ντόπιους και τουρίστες που ενδιαφέρονται για τις πολιτιστικές δραστηριότητες και **να προωθήσει το βιώσιμο τουρισμό.**

Χάρη στη διαχείριση των υποδομών, ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με τη διαμονή, τις αίθουσες συσκέψεων, τα

ενυδρεία κ.λπ., το Ίδρυμα του Albarracin μπορεί επίσης να εισέλθει στην **επαγγελματική αγορά** ενοικιάζοντας τις εγκαταστάσεις προκειμένου να διοργανωθούν συναντήσεις, συνέδρια και εκδηλώσεις.

Τόσο ο βιώσιμος τουρισμός όσο και το επαγγελματικό κοινό της αγοράς αποτελούν μία εξαιρετική στρατηγική για να προκύψουν **Οικονομικοί Πόροι** προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα των υποδομών.

Οι τοπικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες του Albarracin, επίσης επωφελούνται από τις δραστηριότητες που πραγματοποιεί το ίδρυμα (τόσο τουριστικές όσο και επαγγελματικές) μέσω ουσιαστικών

οφελών που σχετίζονται με τις τουριστικές υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για τον κόσμο δηλαδή τη νέα αυτή ζήτηση που προκύπτει (διαμονή, εστιατόρια, μεταφορές, τεχνικοί κ.λπ.).

Μέσω της ανάπτυξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε μόνιμη βάση και μέσω του εορτασμού επαγγελματικών εκδηλώσεων, η FSMA προωθεί την **ευαισθητοποίηση και την προβολή** της πόλης του Albarracin και τη θέση της ως **βιώσιμου και πολιτιστικού προορισμού**.

**ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ**
Οικονομικοί πόροι

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

Άμεσα:

- Αυξάνει την πολιτιστική ατζέντα της πόλης του Albarracin, οργανώνοντας και φιλοξενώντας events
- Αυξάνει των αριθμών των διαμερισμάτων που είναι προς ενοικίαση (για επαγγελματικούς σκοπούς) στο Albarracin.
- Αυξάνει την ζήτηση τοπικών τουριστικών υπηρεσιών (διαμονή, εστιατόρια κλπ) μέσω πολιτιστικών δρώμενων

Έμμεσα:

- Κάνει την πόλη του Albarracin ευρέως γνωστή
- Αυξάνει το branding της πόλης (ως πολιτιστική και επιχειρηματική πόλη)
- Αυξάνει τους εσωτερικούς οικονομικούς πόρους μέσω της πολιτιστικής διαχείρισης

Μουσική συναυλία (Καθεδρικός ναός Albarracín)

FSMA – Μουσείο Albarracín

FSMA – Αίθουσα συνεδριάσεων

f. Άυλη κληρονομιά

Έργο καλλιέργειας της Μαστίχας

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέλη & Κοινότητες	Λιγότερο συμπεριλαμβανόμενα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x	x	x	
ΕΜΜΕΣΟΙ					x

Ελλάδα, Χίος, 2014

Η μαστίχα παράγεται στο νησί της Χίου από το αρωματικό ρετσίνι μαστίχα, το οποίο εξάγεται χαράζοντας τον κορμό του δέντρου.

Εδώ και καιρό φημίζεται για τις πολυάριθμες ιδιοκτησίες του και η κουλτούρα του είναι μια οικογενειακή απασχόληση που απαιτεί φροντίδα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, τόσο από άνδρες όσο και από γυναίκες όλων των ηλικιών.

Η καλλιέργεια της μαστίχας, με τις βαθιές ρίζες της στην ιστορία του νησιού, είναι στο ίδιο κομμάτι του σύγχρονου πολιτισμού και αποτελεί μια τεράστια απόδειξη της ζωντανής παράδοσης. Έτσι, το τοπικό συμβούλιο κινούνταν πάντα παράλληλα με ό,τι είχε σχέση με τη μαστίχα.

Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι ότι η **πλειοψηφία των κατοίκων των χωριών εκεί εμπλέκεται στα διαφορετικά στάδια** της παραδοσιακής συγκομιδής της μαστίχας, ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας, όπως γράφτηκε παραπάνω. Όλο και περισσότεροι νέοι επιστρέφουν στα μαστιχοχώρια και συνδυάζουν τη

μαστιχοπαραγωγή με την ήπια αγροτουριστική ανάπτυξη, καθώς και την προβολή της ιστορίας και της παράδοσης της Χίου γενικότερα.

Το φαινόμενο αυτό δίνει ένα παράδειγμα για το πώς λειτουργούν τα κοινοτικά ιδρύματα, όπως οι κοπερατίβες, οι οποίες είναι ωφέλιμες για την κοινωνικά και οικονομική σταθερότητα μέσω της μακροχρόνιας σταθερής παρουσίας του Συνεταιρισμού Παραγωγών Μαστίχας Χίου. Η αδιάκοπη λειτουργία τους αποτέλεσε παράγοντα συνοχής για τα προϊόντα μαστίχας τα οποία συνεπάγονται (έμμεση) εκπροσώπηση, δικαίωμα έκφρασης οποιασδήποτε γνώμης και συλλογική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων μέσω τακτικών συνεδριάσεων.

Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, μέσα από το πρίσμα της ένταξης της παραδοσιακής μαστιχοκαλλιέργειας από την UNESCO στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας, το 2014, δίνεται έμφαση στη διαχρονικότητα και τη βιωσιμότητα αυτού του προϊόντος της Χίου. Η δημιουργία ενός σύγχρονου θεματικού μουσείου, με την ονομασία «Μουσείο Μαστίχας Χίου», έχει ως στόχο να αναδείξει την ιστορία παραγωγής της καλλιέργειας του μαστιχόδεντρου και την επεξεργασία της

ρητίνης της, την οποία ενσωματώνει στο πολιτιστικό τοπίο της Χίου. Τα εργαλεία που επιτρέπουν την καλύτερη κατανόηση της

μόνιμης έκθεσης είναι οι εφαρμογές πολυμέσων, τα ντοκιμαντέρ και μοντέλα και πρωτότυπα μηχανήματα σε λειτουργική σειρά. Υπάρχει επίσης η «Αίθουσα της Σκίνου» (αίθουσα πολλαπλών χρήσεων) που μπορεί να φιλοξενήσει προσωρινές εκθέσεις, να διοργανώσει εκδηλώσεις και να πραγματοποιήσει πολιτιστικές δραστηριότητες ενώ εκπαιδευτικά προγράμματα πραγματοποιούνται στη μικρότερη αίθουσα «Κεντητήρι».

Δράσεις για την ένταξη

Η πρακτική απέδειξε ότι οποιοσδήποτε ντόπιος κάτοικος, ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας, μπορεί να συμμετάσχει σε όλη αυτή τη διαδικασία και εν τέλει, αυτό συμβαίνει. Τοπικά συμβούλια, τοπικές κοινωνίες και τοπικά πανεπιστήμια ενώνουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να επιτύχουν το συμφέρον τους. Μέσα από το «Μουσείο Μαστίχας Χίου», τη διοργάνωση τοπικών φεστιβάλ (π.χ. «Φεστιβάλ Αγροτουρισμού» & «Φεστιβάλ Μαστίχας»), συμμετοχή σε πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς φορείς, ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και καταγραφή παραδοσιακών μεθόδων καλλιέργειας, το επιτυχημένο αποτέλεσμα είναι κάτι παραπάνω από εμφανές.

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Προφορική μετάδοση (Διατήρηση Άυλης Κληρονομιάς, Επικοινωνία και Διάδοση χάρη σε συνεργατική εργασία μέσω συνεταιριστικών επιχειρήσεων, Πολιτιστικών Κέντρων (Μουσείο), εκπαίδευσης και πολιτιστικών εκδηλώσεων (φεστιβάλ)
- Παρατήρηση και εμπειρία
- Σταδιακή συμμετοχή στη διαδικασία και επαφή με τον θάμνο της μαστίχας.
- Ένταξη οποιουδήποτε ντόπιου ενδιαφέρεται να συμμετάσχει

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Βιώσιμος τουρισμός
Ψηφιοποίηση και επικοινωνία

Πηγή: <https://ayla.culture.gr/>

Πηγή: www.anoixtoparathyro.gr

Πανηγύρι (πανηγύρια στο πληθυντικό αριθμό)

ΣΤΟΧΟΙ	Τοπικοί Διαχειριστές	Αστικός, πολιτιστικός, τουριστικός, εκπαιδευτικός τομέας	Σπουδαστές και επαγγελματίες	Ενδιαφερόμενα μέρη & Κοινότητες	Λιγότερα συμπεριλαμβανομένα θέματα
ΑΜΕΣΟΙ	x	x		x	
ΕΜΜΕΣΟΙ			x		x

Greece, Ικαρία, από το 1999

Το πανηγύρι είναι παραδοσιακά φεστιβάλ που οργανώνονται για αιώνες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, κυρίως στα χωριά των ελληνικών νησιών όπου γιορτάζεται ο τοπικός Άγιος. Ωστόσο, ένα πανηγύρι δεν είναι μόνο ψαλμωδίες και προσοχές, αλλά επίσης, καλή μουσική, άφθονο φαγητό και τοπικό κρασί, τα τρία καίρια συστατικά που κάνουν το πανηγύρι επιτυχημένο. Μετά την τελετή, όλοι κάθονται μαζί στο τραπέζι και τρώνε σούπες, ελιές, κρέας, μπακαλιάρο, ελληνική σαλάτα και πίνουν πολύ κρασί ενώ κάνουν πρόπωση στον πανήγυρα. Οι ντόπιοι μαζί με τους καλεσμένους τους χορεύουν και τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια μέχρι νωρίς το πρωί.

Τα μουσικά συμπόσια (στα ελληνικά λέγονται πανηγύρια) αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος για την τοπική κοινωνία του νησιού της Ικαρίας. Τα περισσότερα από τα πανηγύρια γίνονται από τις αρχές Μαΐου και φτάνουν μέχρι και τον Νοέμβριο. Αυτό έχει νοήμα, καθώς αυτή τη περίοδο του χρόνου οι θερμοκρασίες είναι πιο ζεστές και επισκέπτονται το νησί περισσότεροι

άνθρωποι. Δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος κάποιος να εξοικειωθεί με την τοπική κουλτούρα και γενικότερα την κουλτούρα των ελληνικών νησιών.

Με σκοπό να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, χρειάζεται η υποστήριξη της τοπική κοινωνίας, καθώς και η οικονομική στήριξη από την πολιτεία. Με την υποστήριξη του Δήμου Ικαρίας, και με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών που αγαπούν το νησί, κάποια πράγματα δείχνουν να αλλάζουν. Πέρα από τα μουσικά φεστιβάλ, **οι τοπική κοινωνία** οργανώνει συνεδρίες, που έχουν να κάνουν με την στενή σύνδεση νέων μουσικών με την τεχνολογία, με το χορό, με το θέατρο, με τον κινηματογράφο, με εκθέσεις και με σεμινάρια όλων των ειδών.

Η ποικιλία των θεμάτων όπως και η δωρεάν είσοδος έχουν θετικό αντίκτυπο όσον αφορά τις αφίξεις των τουριστών, σε αυτό το διαφορετικό πλαίσιο, έχοντας πλέον αυξηθεί. Η επιθυμία για δράσεις αναρρίχησης όσων επισκέπτονται το νησί, και η προώθηση βιολογικών προϊόντων που παράγονται από παραγωγούς του νησιού, καθ' όλη τη διάρκεια των πανηγυριών, συνιστούν την συνολική πρόσεγγιση για την οικονομική ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας της Ικαρίας ακόμα και κατά τη διάρκεια των καλοκαιριών μηνών.

Επιπλέον, μέσω όλων των παραπάνω, ενισχύεται ο τρόπος ζωής όλων στο νησί, από τη στιγμή που πολλοί άνθρωποι ανά τον κόσμο επιθυμούν να έχουν μία μακρά και ποιοτική ζωή.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Οικονομικοί Πόροι
Βιώσιμος Τουρισμός

Οι βέλτιστες πρακτικές συνοπτικά:

- Μουσικά εργαστήρια
- Ανάμειξη νέων ανθρώπων με την μουσική
- Ανάμειξη των ηλικιωμένων ανθρώπων με τα βιολογικά προϊόντα
- Δημιουργία και σχηματισμός ενός ολιστικού πλαισίου ζωής.

Πηγή: <http://www.island-ikaria.com>

Πηγή: www.ikariaki.gr

Κεφάλαιο IV

Συμπεράσματα

Επιτυχημένοι οδηγοί

Η εξάρτηση από τη δημιουργικότητα και τον πολιτισμό στη χωρική ανάπτυξη εκδηλώνεται έντονα κατά τον 21^ο αιώνα. Σε πολλούς οικισμούς η στοχευμένη εκμετάλλευση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας είναι βασικός παράγοντας για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, τη δημιουργία ομάδων, την προσέλκυση τουριστών, τον εντοπισμό ξένων επενδύσεων κ.λπ.

Το κοινό χαρακτηριστικό όλων των παραδειγμάτων που παρουσιάζονται στο Εγχειρίδιο είναι ο αναπόφευκτος ρόλος της συμμετοχής της τοπικής κοινότητας στην εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών που βασίζονται στην αναζωογόνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η χρησιμοποιούμενη συμμετοχική μεθοδολογία θα πρέπει να καλύπτει όλες τις σχετικές ομάδες ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων και να δημιουργεί τις ίδιες δυνατότητες συμμετοχής στις συμμετοχικές διαδικασίες. Επιπλέον, στις αγροτικές περιοχές οι πολιτιστικοί οργανισμοί συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου διαβίωσης που αντικατοπτρίζει τις ανάγκες και τις προσδοκίες των ντόπιων καθώς και των τουριστών που φτάνουν στην περιοχή. Για την εκπλήρωση αυτής της αποστολής των πολιτιστικών φορέων, οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να τους υποστηρίξουν και να δημιουργήσουν νομοθετικό, οργανωτικό και οικονομικό πλαίσιο για τη λειτουργία τους.

Οι καινοτομίες ως αποτέλεσμα των τεχνολογικών, κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών αλλαγών στον κόσμο μπορούν να αναγνωριστούν ως οι επόμενοι μοχλοί τοπικής ανάπτυξης. Οι περιπτώσιολογικές μελέτες υπογραμμίζουν την καινοτομία στη χρηματοδότηση μέσω του crowdfunding, πολυπηγής χρηματοδότησης πραγματοποιούμενων πολιτιστικών δραστηριοτήτων όπως: περιβαλλοντική καινοτομία με τη μορφή διαφόρων φιλικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων σε τοπικές περιοχές, κοινωνική καινοτομία σε μια μορφή μοναδικής συμπαραγωγής όπως εκδηλώσεις τέχνης, τοπικά προϊόντα ή εθελοντισμός και τεχνολογική καινοτομία με τη μορφή νέων ψηφιακών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στην παρουσίαση και επικοινωνία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αποτελέσματα και μελλοντικές προοπτικές

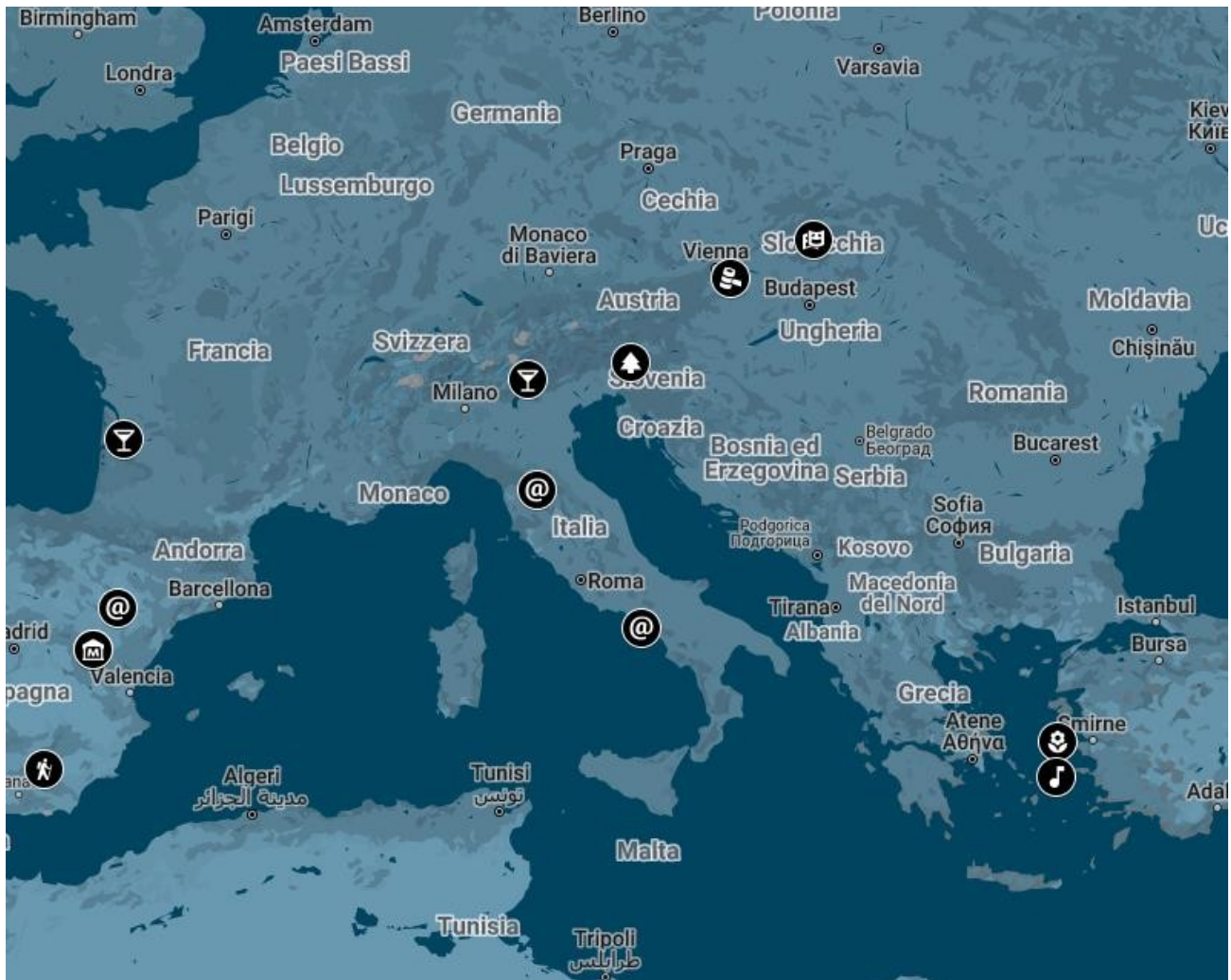
Τα ευρωπαϊκά κονδύλια που διατέθηκαν για αυτό το έργο ενίσχυσαν την ισχυρή συνεργασία μεταξύ αυτής της εταιρικής σχέσης. Η κοινοπραξία έχει εμπλακεί στη συλλογή βέλτιστων πρακτικών που απευθύνονται κυρίως στους τοπικούς διαχειριστές, προκειμένου να θέσουν κοινές βάσεις στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Εγχειρίδιο θα μπορούσε να ενισχύσει, στο μέλλον, τη **διεθνή συνεργασία** μεταξύ της τοπικής διοίκησης, των ενδιαφερομένων, των μελετητών και των ενηλίκων εργαζομένων.

Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι το Εγχειρίδιο είναι το πρώτο από τα τρία αποτελέσματα για την ανάπτυξη στρατηγικών και μεθόδων για την επαναπρόσληψη νέων, ενηλίκων και ευάλωτων ομάδων. Βρίσκει την πρακτική του συνέχεια αγκιστρωμένη στο PR2: **μια διαδικτυακή πλατφόρμα εκμάθησης που δημιουργήθηκε και διαμορφώθηκε με βάση τις βέλτιστες πρακτικές που περιλαμβάνονται στο παρόν.** Η διαδραστική πλατφόρμα φιλοξενεί ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών περιεχομένων και μαθημάτων, ειδικά σχεδιασμένα για διαφορετικούς χρήστες και διαφορετικούς στόχους.

Αποτελούμενο από Εθνικές Εκθέσεις και σε βάθος έρευνα σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο της ιστορικής κληρονομιάς και αποκατάστασης σε αγροτικές περιοχές, το τελευταίο αποτέλεσμα του Έργου θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για τους πολιτικούς καθώς και για τις τοπικές κοινότητες, ειδικά σε αυτά τα μέρη - όπως ως αγροτικές περιοχές – που κινδυνεύουν να ερημωθούν.

Ισπανία	
	FSMA, Αλμπαραθίν, Τερουέλ
	FSMA, Αλμπαραθίν, Τερουέλ
	Belchite
	Altiplano, Γρανάδα
Ιταλία	
	MedEatResearch, Νάπολη
	NEMECH, Φιρένζε
	Valle dei Laghi
Σλοβακία	
	Ο κήπος της Záhřada
Αυστρία	
	Συνέδριο του Roemerland Carnuntum
Σλοβενία	
	Λίμνη Bohinj, Εθνικό Πάρκο Triglav
Γαλλία	
	Μπορντό
Ελλάδα	

	Έργο καλλιέργειας της Μαστίχας, Χίος
	Πανηγύρι(Πανηγύρια στο πληθυντικό αριθμό), Ικαρία

Πηγές

Σιτογραφία

BOHINJI | SLOVENIJA JULIJSKE APLE, *BOHINJ LAKEBOHINJ*, available at <https://www.bohinj.si> last access July 2022

BORDEAUX, TOURISM & CONVENTIONS, *The Eco-Traveller's Guide*, available at <https://www.bordeaux-tourism.co.uk> last access July 2022

CAMPO DE BELCHITE, *Agenda de Campo de Belchite*, available at <https://campodebelchite.info/exposicion-reconstruccion-virtual/>, last access July 2022

CENTER OF INDEPENDENT CULTURE – ZÁHRADA, available at <https://en.zahradacnk.sk/zah-rada>, last access July 2022

EPPELA, *Your vine, your wine*, available at <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1EGiPIVJqzQyzsv9E4TwgoxxZSooZWypU/edit#gid=726551139>, last access July 2022

FUNDACION SANTA MARIA DE ALBARRACÍN, available at <https://fundacionsantamariadealbar-racin.com/>, last access July 2022

INCULTUM, *Desert landscapes and oasis: Altiplano de Granada*, available at <https://incultum.eu/pilots/1-desert-landscapes-and-oasis/>, last access July 2022

MASTIHA EXPERIENCE, Mastiha cultivation, available at <https://mastihaexperience.com/en/mastiha-cultivation/>, last access July 2022

MUSEO VIRTUALE DIETA MEDITERRANEA, *Il patrimonio della Falanghina*, <https://mediterraneandietvm.com/>, last access July 2022

REACH, *RE-designing Access to Cultural Heritage for a wider participation in preservation, (re-)use and management of European culture*, available at <https://www.reach-culture.eu/>, last access July 2022

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI FIRENZE, *NEMECH: New Media for Cultural Heritage*, <http://nemech.unifi.it/>, last access July 2022

VISIT IKARIA, available at <https://www.visitikaria.gr/en/ikaria/culture#.YtFqGuxBxQJ>, last access July 2022

Βιβλιογραφία

ALBORNOZ-MENDOZA L., MAINAR CAUSAPÉ A.J., *Analysis of the social and environmental economic sustainability in the territory of Yucatan (Mexico)*, Papers in Regional Science, vol. 98, no. 2, pp. 1215–1238, 2019

BORSEKOVÁ K. at al., The power of communities in smart urban development. In *Procedia - social and behavioral sciences: 2nd international symposium "New metropolitan perspectives" - Strategic planning, spatial planning, economic programs and decision support tools, through the implementation of Horizon/Europe2020 - ISTH2020, Reggio Calabria (Italy), 18-20 May 2016, Amsterdam: Elsevier, 2016. - ISSN 1877-0428. - No. 223 (2016), pp. 51-57, 2016*

CIVANTOS J. M.M. et al, *Rural heritage pilot results*, H2020 REACH project, 2005

EUROPA NOSTRA, *Culture in Action, Catalogue of 32 local and regional success stories on cultural heritage just published*, available at https://issuu.com/europanostra/docs/cultural_heritage_in_action_catalogue_of_good_prac, 2020

KISS A., Is community-based ecotourism a good use of biodiversity conservation funds? *Trends in Ecology and Evolution*, vol. 19, no. 5, pp. 232–237, 2004

LUC CETTI V.G., FONT X., Community based tourism: Critical success factors. ICRT Occasional Paper 27, pp. 1–20, 2013

KOSIC M., *Záhrada – Center of Independent Culture. Independent culture in the middle of city*, 2021

REGIONALENTWICKLUNGSVEREIN RÖMERLAN CARNUNTUM, *Pactum of Römerland Carnuntum*, available at https://www.clubofrome-carnuntum.at/cor_website/wp-content/uploads/2019/06/LENAswerkzeugkiste.pdf, 2019

ZVADA M., Cultural center Záhrada and its dramaturgy as a reaction on the artistic demand, social changes and need of community development in city (2010-2019). In: Fujak, J., *Character and development of independent culture and art in Slovakia after 1989*, 2020

Περισσότερες καλές πρακτικές

DAUGVPILS FORTRESS CULTURE AND INFORMATION CENTRE, Walking around Daugavpils Fortress, available at <https://rm.coe.int/16806f5dfd>, last access July 2022

MUSEUM LOVE BANK, available at <https://reallovebank.com/>, last access July 2022

OPEN TOSCANA, Laboratorio San Lorenzo, available at <https://open.toscana.it/web/laboratorio-san-lorenzo>, last access July 2022

UNESCO, Accessible Tourism in the Parks of Sintra, available at <https://visitworldheritage.com/en/eu>, last access July 2022

Ευχαριστούμε το εταιρικό σχήμα για τη συνεργασία:

FUNDACIÓN SANTA MARÍA DE ALBARRACÍN από την Ισπανία

İNOVASYON GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ από την Τουρκία

Cooperativa sociale GLOCAL FACTORY από την Ιταλία

Gestión Estratégica e Innovación από την Ισπανία

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI από την Σλοβακία

ENALLAKTIKI KAINOTOMA ANAPTYXHI ASTIKI MI KERDOSKOPIKI ETAIREIA από την Ελλάδα

VIENNA ASSOCIATION OF EDUCATION VOLUNTEERS από την Αυστρία

From the Project *Re-Cultural Heritage – Reviving of cultural heritage: Social and Economic Empowerment of Rural Areas*

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education

igea

AID

ALTERNATIVE
INNOVATIVE
DEVELOPMENT

FUNDACIÓN SANTA MARÍA DE ALBARRACÍN

VAEV

GLOCAL FACTORY

GEINNOVA

UMB
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI